ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

ปฐมาวดี แถวนาชุม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา

เมษายน 2558

ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
ปฐมาวดี แถวนาชุม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
เมษายน 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บทคัดย่อ

ของ

ปฐมาวดี แถวนาชุม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
เมษายน 2558

ปฐมาวดี แถวนาชุม. (2557). **ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ : ดร.จารุวรรณ สกุลคู, รศ.ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ โปรแกรมวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 รวมทั้งสิ้น 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการ LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาฝึกสอน เห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

2. นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิงมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นด้านนักศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

TEACHER STUDENTS OPINION ON TEACHING PROFESSION TRAINING PROGRAM AT FACULTY OF EDUCATION ,BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

PHATAMAWADEE TAEWNACHUM

Presented in Partail Fulfillment of the Requirements

for the Master of Education Degree in Higher Education

at Srinakharinwirot University

Aprill 2015

Phatamawadee Taewnachum. (2015).**Teacher Students Opinion on Teaching Profession Training Program at Faculty of Education, Buriram Rajabhat University**. Master thesis, M.ED.(Higher Education). Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr.Jaruwan Skulkhu. , Assoc.Prof. Dr. Achara Whattananarong.

The purposes of this research were to study and compare teacher students opinion on teaching profession training program at Faculty of Education, Buriram Rajabhat University in 4 aspects : student, supervisors, practicum school and program management in overall on each aspect classified by gender, faculty and academic achievement. The sample included 350 teacher students from Faculty of Education, Buriram Rajabhat University who participated in Teaching Profession Training Program during academic year 2013. The instrument used to collect the data was a Likert-type, five-point rating scale questionnaire of 50 items with the reliability of .97. The data were analyzed by using mean, standard deviation, t-test, one way analysis of variance and LSD method.

The results revealed that :

1. Teacher students rated on Teaching Profession Training Program in overall and each aspect at a high level.

2. There was a significant difference between the opinion of male and female teacher students on Teaching Profession Training Program in overall at the level of .05. When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in the aspects of student, supervisors and program management at the level of .05.

3. There was a significant difference between the opinion of teacher students from different faculties on Teaching Profession Training Program in overall at the level of .05. When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in the aspects of student, practicum school and program management at the level of .05.

4. There was no significant difference among the opinion of teacher students with different academic achievement on Teaching Profession Training Program in overall. When considered in each aspect, it was found that there was a significant difference in student aspect at the level of .05.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ของ
ปฐมาวดี แถวนาชุม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ท่านทั้งหลายได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และอาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จตุพล ยงศร อาจารย์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูรและอาจารย์ดร.พัชนี กุลฑานันท์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำและปรับปรุงการสร้างแบบทดสอบการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 ที่กรุณาตอบแบบสอบถามทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาวิชาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ อันจะนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นต่อไป และขอขอบคุณพี่ๆและเพื่อนที่ไม่สามารถกล่าวได้ทั้งหมดที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูและครอบครัวที่เป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณที่เคารพรักทุกท่าน

ปฐมาวดี แถวนาชุม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานในการวิจัย	7
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	8
	แนวคิดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	8
	ความหมาย ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	11
	รูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันอุดมศึกษา	17
	องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ	24
	ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	45
	การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	47
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	51
	การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
	การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล	54
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4	**การวิเคราะห์ข้อมูล**	56
	สัญลักษณ์ที่ใช้การวิเคราะห์	56
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 **สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ**	80
ความมุ่งหมายของการวิจัย	80
วิธีดำเนินการวิจัย	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผล	82
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	99
ภาคผนวก ข	101
ภาคผนวก ค	106
ภาคผนวก ง	115
ประวัติย่อผู้วิจัย	117

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ โปรแกรมวิชา..... 51
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา..... 57

3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โดยรวมและในแต่ละด้าน..... 58

4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ..... 59

5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา เป็นรายข้อ..... 61

6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นรายข้อ..... 63

7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นรายข้อ..... 64

8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ..... 66

9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชา..... 67

10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 68

11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ..... 69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชา..... 70

13 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่..... 71

14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่... 72

15 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่..... 73

16 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวม จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่..... 74

17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 75

18 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่..... 76

19 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในแต่ละด้าน จากแบบสอบถามปลายเปิด..... 77

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นยุคสมัยใดนั้น สถาบันทางการศึกษาในทุกระดับล้วนแต่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระเบียบวินัย ขยัน อดทน มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความสามัคคีนั้นจะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะนำพาให้การศึกษาของประเทศชาติบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความสมบูรณ์เป็นคนเก่งและคนดี อีกทั้งมีความสุขควบคู่กับการดำเนินชีวิต (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544: 20; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544) ทั้งนี้กระบวนการการผลิตครูและพัฒนาวิชาชีพครูให้มีคุณภาพและมีความเป็นมืออาชีพให้ทันต่อความต้องการตามยุคสมัยนั้น จำเป็นจะต้องมีทักษะและความสามารถมากพอสมควร เนื่องจากครูเป็นผู้นำแนวคิดหรือนโยบายทางการศึกษาลงไปสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน (ประสาท เนืองเฉลิม. 2551: บทนำ)

ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรครู 5 ปีขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและเพื่อเพิ่มศักยภาพสำหรับครูรุ่นใหม่ให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถที่เพียงพอต่อความต้องการในสังคมปัจจุบัน ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์หรือคณะครุศาสตร์และคณะอื่นที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตครู เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้รับใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สภาคณบดีคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทยได้เริ่มคิดที่จะแก้ปัญหาคุณภาพครูไทยมาตั้งแต่ปี 2545 ทั้งนี้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามซึ่งมีอยู่หลายประการ อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาและมีทักษะภาคปฏิบัติที่ต้องผ่านการประเมินด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีเต็ม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหนึ่งในหลักสูตรการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในการที่จะช่วยนิสิตนักศึกษาวิชาชีพครูได้ฝึกประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษา เพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาครูให้ออกสู่สังคมเป็นครูที่เก่ง ครูที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมให้ดียิ่งขึ้น การดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายข้างต้น ต้องมีการจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนตั้งแต่การศึกษา สังเกตการสอน การเป็นผู้ช่วยครู การทดลองสอนและการฝึกสอน โดยเน้นให้เกิดประสบการณ์จากสถานการณ์จริงมากที่สุด และจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปีและในทุกสาขาวิชาตั้งแต่หลักสูตร 4 ปีและถึงแม้จะขยายเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจนกระทั่งหลักสูตร 5 ปีก็ยังมีปัญหาเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน จากผลการสำรวจปัญหาการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาด้านหลักสูตร ด้านนักศึกษา และด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องดังที่ วรรณทิพา รอดแรงค้าและภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2545) ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาในสาขาวิชาพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์และสุขศึกษา ตั้งแต่ปี 2518-2544 จากมุมมองของตัวนักศึกษาเอง อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ สรุปปัญหาออกเป็นด้านๆได้ว่า (1)ด้านหลักสูตรพบว่า แต่ละสถาบันที่ผลิตครูมีวิธีการที่แตกต่างกัน บางสถาบันให้นักศึกษาสังเกตการสอนหรือฝึกเป็นครูผู้ช่วยในโรงเรียน บางสถาบันไม่ได้สังเกตการสอนหรือฝึกปฏิบัติเลย (2)ด้านนักศึกษาพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน การเตรียมการสอน การสอน การผลิตและเลือกใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม นักศึกษาขาดความแม่นยำในเนื้อหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ในขณะสอน ท้อแท้ในการประกอบอาชีพครูหลังจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (3)ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาพบว่า อาจารย์นิเทศก์ขาดความสม่ำเสมอในการอุทิศเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาไม่เพียงพอ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ค่อยมีมนุษย์สัมพันธ์กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ยอมรับวิธีการสอนของนักศึกษา (4)ด้านโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า ขาดแคลนอุปกรณ์การสอน ชั้นเรียนมีนักเรียนจำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง โรงเรียนเน้นเนื้อหามากกว่ากิจกรรมการสอนและ (5)ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์พบว่า มีปัญหาการจัดสรรโรงเรียนให้นักศึกษา ลำดับขั้นตอนในการส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์ โรงเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการผลิตกำลังคนทางด้านวิชาชีพครูให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมาเป็นเวลานานโดยเริ่มต้นจากการเป็นวิทยาลัยครูในปีการศึกษา 2515 หลังจากนั้นในปีการศึกษา 2538 ได้มีพระราชบัญญัติให้เปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จนกระทั่งในวันที่ 15 มิ.ย. 2547 ได้เปลี่ยนมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในปัจจุบันคณะครุศาสตร์ได้เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 5 ปี ทั้งหมด 12 โปรแกรมวิชาได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ การศึกษาปฐมวัย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปกรรม(นาฏศิลป์) ดนตรีศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษา ฟิสิกส์และเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา สำหรับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้มอบหมายให้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 5 ระยะเวลา 1 ปีการศึกษาตามหลักสูตรและได้จัดอบรม สัมมนาก่อนการฝึกฯ ระหว่างการฝึกฯและหลังการฝึกฯ เพื่อติดตามพัฒนาการ ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาด้านต่างๆ และแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณะครุศาสตร์. 2553: ออนไลน์) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกิดปัญหาในด้านหลักๆ 4 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการ

สัมภาษณ์คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องและนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้ด้านต่างๆ ข้างต้นเป็นตัวตั้ง

สุฑาทิพย์ สกุลชีพวัฒนา (2553: สัมภาษณ์) กล่าวว่า คณะครุศาสตร์ได้มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาการทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติการและกิจกรรมต่างๆอย่างครบถ้วนและมีการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู ทั้งทางด้านทักษะและความชำนาญครบตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจจะยังมีบางกิจกรรมที่ทางคณะยังไม่มีความพร้อมหรือขาดบุคลากรเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถสรุปปัญหาเป็นด้านๆ ได้ดังนี้ (1)ด้านนักศึกษา นักศึกษาไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ารับการปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศหรือการสัมมนาต่างๆ ที่ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดำเนินการ ขาดความรู้ ความชำนาญในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในห้องเรียน ควบคุมอารมณ์ในการสอนไม่ได้ เป็นต้น (2)ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา เช่น ด้านการปลูกฝังความรักในวิชาชีพครูที่จริงจัง อาจารย์พี่เลี้ยงทำหน้าที่ไม่เต็มที่และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยงให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทำการสอนทดแทนบ่อยครั้ง อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำน้อย เป็นต้น (3)ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การแจ้งความประสงค์ในการเข้าร่วมล่าช้า อุปกรณ์หรือสื่อในการสอนไม่เพียงพอ แบ่งภาระ หน้าที่การงานให้นักศึกษามากเกินไป โรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการวางแผน ร่วมคิดและวางระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนเท่าที่ควร เป็นต้น (4)ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การจัดสรรโรงเรียนให้แก่นักศึกษาฝึกสอน การดำเนินการส่งนักศึกษาฝึกสอนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฐมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศหรือการสัมมนาต่างๆ พบว่ายังมีปัญหาเกิดขึ้นซ้ำซ้อนทุกๆปี อุไรลักษณ์ วิบูลธนมาศและพยุง โลไชสง (2553: สัมภาษณ์) เป็นนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2552 ได้ให้การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังนี้ (1)ด้านนักศึกษา พบว่า นักศึกษาท้อแท้ในการประกอบวิชาชีพครูในระดับประถมหรือมัธยม ทำให้นักศึกษาต้องหันไปเรียนในระดับที่สูงกว่าหรือคณะที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู ขาดความรู้ในการเขียนแผนการสอน การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน งบประมาณในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นต้น (2)ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาเท่าที่ควร ขาดการดูแลติดตามประเมินผลจากทางโรงเรียน สอนทดแทนอาจารย์พี่เลี้ยงบ่อยครั้ง อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและมหาวิทยาลัยขาดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล อาจารย์พี่เลี้ยงทำแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหายและขาดการตรวจทานแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น (3)ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า สื่อการสอนไม่เพียงพอ ขาดการดูแล ติดตาม ให้คำปรึกษา การมอบหมายอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนมีความไม่เหมาะสม เป็นต้น (4)ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ไม่มีความยุติธรรมในการจัดสรรโรงเรียน การดำเนินงานการฝึกประสบการณ์ครูของมหาวิทยาลัยยังไม่มีความเป็นระบบ ไม่มีการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับปวีณา เท้ายาและนัทยา พลพิทักษ์ (2556: สัมภาษณ์) เป็นนักศึกษาที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2556 ได้ให้สัมภาษณ์

เกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังนี้ (1) ด้านนักศึกษา พบว่า นักศึกษาขาดทักษะในการควบคุมชั้นเรียน การเขียนแผนการสอนที่ถูกต้อง การตรงต่อเวลา ความรู้ในด้านงานธุรการ ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ขาดความรู้ความสามารถในการสอนนักเรียนในระดับมัธยมปลาย เป็นต้น (2) ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงฝากดูแลห้องเรียนบ่อยครั้ง อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจและส่งคืนแผนการสอนล่าช้า อาจารย์พี่เลี้ยงให้คำปรึกษาจำนวนน้อยครั้ง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนไม่เข้าสังเกตการสอน อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยไม่เปิดโอกาสให้ซักถามหรือขอคำแนะนำ อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยทำการสังเกตการณ์การสอนน้อยครั้ง เป็นต้น (3) ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ไม่มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกฯ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ งบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนน้อย สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนไม่เหมาะสม มีกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนจำนวนมาก ซึ่งทำให้เตรียมการเรียนการสอนไม่ทัน ให้นักศึกษาทำงานล่วงเวลาบ่อยครั้งและดึกเกินไป เป็นต้น (4) ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์ พบว่า ไม่มีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับเนื้อหาในการจัดอบรม สัมมนาก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การจัดสรรโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่มีความยุติธรรม ไม่มีการติดต่อสอบถามถึงปัญหาหรือแก้ปัญหาให้ในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น

จากสภาพปัญหาต่างๆที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายและดำเนินการให้นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานต่างๆ เช่น การปฐมนิเทศ การจัดสรรโรงเรียนในการฝึกประสบการณ์ การติดตามนิเทศการสอน การวิจัยในชั้นเรียน ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แนะแนวทางในการประกอบอาชีพรวมถึงด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพครูให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสังคม ผลิตกำลังคนทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนและประเทศชาติ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวม 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ โปรแกรมวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย การดำเนินการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการการฝึกประสบการณ์วิชาครู หลักสูตรวิชาชีพครู การบริหารงานต่างๆ เช่น การปฐมนิเทศ การติดตามนิเทศการสอน วิจัยในชั้นเรียน ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แนะแนวทางในการประกอบอาชีพรวมถึงด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ภาคปกติ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 690 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ
    1.1 เพศ แบ่งเป็น
        1.1.1 เพศชาย
        1.1.2 เพศหญิง
    1.2 โปรแกรมวิชา แบ่งเป็น
        1.2.1 โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ
        1.2.2 โปรแกรมวิชาภาษาไทย
        1.2.3 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์
        1.2.4 โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย
        1.2.5 โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์
        1.2.6 โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา
        1.2.7 โปรแกรมวิชาพลศึกษา
        1.2.8 โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา
        1.2.9 โปรแกรมวิชาฟิสิกส์

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

1.3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน 4 ด้านได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนเสมือนครูทุกประการในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้เวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา 1 ปี เพื่อเรียนรู้ฝึกฝนและทำความเข้าใจในงานครูจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมเพียงพอที่จะประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เป็นไปตามข้อกำหนดในการสำเร็จการศึกษา

2. นักศึกษาฝึกสอน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 ภาคการเรียน

3. ด้านนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง คุณสมบัติและคุณลักษณะของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถด้านวิชาการ วิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ การจัดทำแผนการสอน การจัดทำสื่อการสอน การวัดผลและประเมินผล การอบรมสั่งสอนนักเรียน ความมีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความศรัทธาในวิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมในวิชาต่างๆ การแต่งกาย การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูของนักศึกษาฝึกสอน

4. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ดูแลเอาใจใส่ การให้คำแนะนำ เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนซักถาม การฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูนอกเหนือจากการสอน การตรวจงานหรือบันทึกต่างๆ การวัดผลประเมินผล การเข้าสังเกตการสอน การนิเทศที่ยุติธรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษาและอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาท่านอื่น ตรงต่อเวลา เป็นแบบอย่างที่ดี

5. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง โรงเรียนเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานที่คุรุสภาและคณะครุศาสตร์กำหนด ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลและช่วยเหลือนักศึกษาดังนี้ การต้อนรับ การแนะนำโรงเรียน บุคลากรภายในโรงเรียน การดูแลเอาใจใส่ การมอบหมายงานที่

เหมาะสม ยุติธรรม มีสื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียน รวมถึงสวัสดิการในด้านต่างๆ

6. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง โครงการที่ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดขึ้นให้นักศึกษาชั้นปีที่ 5 เกี่ยวกับการอบรม สัมมนาวิชาการ การศึกษาดูงาน คู่มือปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การส่งมอบตัวนักศึกษาไปที่โรงเรียน การติดตามดูแล การประสานงานกับทางโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์ การจัดสรรโรงเรียนอย่างเป็นธรรม การวัดผลและประเมินผล บุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมถึงรูปแบบของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผลการเรียนของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 โดยแบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในระดับสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 2.50-2.9

7.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในระดับต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 2.00-2.49

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. นักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. ความหมาย ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
3. รูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันอุดมศึกษา
4. องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ
5. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
6. การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แนวคิดของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มาจากคำว่า Profession Experience เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้นิสิตนักศึกษาได้มีการเรียนรู้และมองเป็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Profession Experience) นั้นเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการศึกษาด้านสายอาชีพในทุกๆแขนง เพราะการจัดการศึกษาด้านสายวิชาชีพนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางทฤษฎีของสาขาวิชาชีพยังต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานจริงด้วย

ประทีป สยามชัย (2532:12) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า วิชาชีพชั้นสูงทุกสาขาถือว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้น ทำให้ผู้ฝึกฝนได้เรียนรู้ถึงศิลปะการประกอบอาชีพ เข้าใจถึงธรรมเนียมประเพณี จรรยาบรรณ ตลอดจนบรรยากาศและความเคลื่อนไหวต่างๆ ในวงการวิชาชีพ หลังจากการฝึกแล้วทำให้ผู้ฝึกเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความรู้สึกว่าได้เป็น “สมาชิก” ทั้งนี้การให้ความรู้ทางภาคปฏิบัติแก่นักศึกษาครู โดยผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะทำให้ครูที่ดีมีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เพราะการสร้างหรือการผลิตครูนั้นจะให้ความรู้ทางทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่พอจำเป็นจะต้องฝึกหัดและฝึกฝนจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูที่ดีและเกิดความมั่นใจอันจะนำไปสู่ความศรัทธาในอาชีพ ซึ่งจะเป็นประตู่ไปสู่ความมีวิญญาณของความเป็นครูในที่สุด เป็นที่ยอมรับทั่วไปแล้วว่า “ทักษะต่างๆ ในวิชาชีพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้นั้นได้เผชิญกับปัญหาทางวิชาชีพในสภาพการณ์ต่างๆ เท่านั้น”(Henry.1982:496) ความคิดดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการผลิตครูนั้นคือ “การเรียนรู้วิธีที่จะสอนจากประสบการณ์ในชั้นเรียน”

จอห์น ดิวอี้ ได้เสนอไว้ว่า สถาบันฝึกหัดครูควรจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในลักษณะการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในสถาบัน (Professional Laboratory) ให้นักศึกษาเพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูเบื้องต้น และยังเป็นการเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ทักษะเทคนิคการสอน รูปแบบการสอนต่างๆ ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลก่อนที่นักศึกษาจะออกไปฝึกสอนจริงในโรงเรียน (อุไรวัลย์ ขวัญแก้ว.2542: 13) นอกจากนี้ควรที่จะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาครูเป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องและมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ พิจารณาไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ที่จะแก้ปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครู เช่น การปกครองควบคุมชั้นเรียน การเลือกวิธีการสอน การจูงใจนักเรียน การประเมินผลและสภาพแวดล้อมในการสอน เป็นต้น

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2547: 98-99) ได้กล่าวถึงสมมุติฐานหรือแนวคิดพื้นฐานบางประการของการจัดประสบการณ์วิชาชีพว่าควรตั้งอยู่บนฐาน 3 ประการคือ

1. การทดสอบทฤษฎีในสถานการณ์จริง ประสบการณ์วิชาชีพเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณค่ามาก มีการประสานกันระหว่างทฤษฎี สภาพการณ์จริงและนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ได้นาน และช่วยให้แต่ละคนมีสมรรถภาพสูงขึ้น ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีธรรมชาติของความเป็นผู้ใหญ่ ต้องการการเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นความเป็นจริง (Relevance) มีความหมาย (Meaningfulness) และนำไปปฏิบัติได้ ต้องการเรียนรู้สภาพปัญหาที่แท้จริง โดยการเข้าไปมีส่วนรับรู้และช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการที่พึงปรารถนา

2. การสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดประสบการณ์วิชาชีพจะเป็นไปตามความแตกต่างระหว่างผู้เรียนแต่ละคนในด้านความต้องการ ความสนใจและความสามารถ โดยการกำหนดสมรรถภาพขั้นต่ำ และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนแสดงสมรรถภาพเหล่านั้นได้ ในเวลาที่เหมาะสมและตามความต้องการของแต่ละคน

3. การพัฒนา เมื่อนักศึกษามีโอกาสที่จะเรียนรู้ตนเองก็จะเริ่มคิดถึงตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องบุคคลและสังคม ซึ่งจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีแนวทางตนเองก่อนที่จะไปประกอบอาชีพนั้นๆ

อรรณพ แสงแจ่ม(2548: 13) ได้กล่าวว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับหัวใจของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต จุดมุ่งหมายทั่วไปเป็นการนำเอาความรู้ความสามารถทั้งที่เป็นด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านเทคนิควิชาและด้านคุณลักษณะไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่ผู้ที่เรียนในสาขาวิชาชีพครูนั้น จะช่วยให้ผู้ที่เรียนในสายวิชาชีพครูได้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางทฤษฎีที่ได้ศึกษามาจากชั้นเรียนและการนำความรู้นั้นๆนำมาทดลองปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพในการสอนจริงๆ ซึ่งจะมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ โดยทั้งหมดนั้นก็เพื่อที่จะให้ผู้เรียนในสายวิชาชีพครูเกิดความพร้อมและความมั่นใจในบทบาทหน้าที่ของตนในความเป็นครู

ยนต์ ชุ่มจิต (2553: 213) ได้แสดงความคิดเห็นว่างานทางการสอนของครูนั้นเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้หลักการพิจารณาจากเกณฑ์มาตรฐานของงานวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐาน 8 ข้อดังนี้

1. รับเป็นอาชีพได้ตลอดชีวิต

2. บริการสังคม

3. ใช้วิธีการทางปัญญา

4. มีจรรยาบรรณ

5. มีอิสระในการตัดสินใจตามสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพ

6. ใช้ระยะเวลาในการศึกษาอบรมยาวนาน

7. มีการฝึกอบรมประจำการอย่างต่อเนื่อง

8. มีองค์กรพิทักษ์ประโยชน์

ดังนั้นในการจัดการศึกษาวิชาชีพครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

แอนดรูว์(Andrew.1983: 40) กล่าวถึงแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพของมหาวิทยาลัยนิวแฮมเชอร์(University of New Hampshire) ซึ่งใช้หลักสูตรการผลิตครูระยะเวลา 5ปีว่า

1. เน้นการให้ความรู้ทางทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ จัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนและฝึกบทบาทการเป็นผู้นำให้นักศึกษา

2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จะจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาได้รับเพิ่มเติมขึ้นทีละน้อยจากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากขึ้นเรื่อยๆและจัดต่อเนื่องตลอดกันไปทั้งหลักสูตร

3. ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะคำนึงถึงรูปแบบการสอนของนักศึกษาด้วย

4. มีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับวิชาชีพไว้ชัดเจนที่จะให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ

5. การเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องจนถึงขั้นเป็นครูชั้นอาชีพ

6. ทางมหาวิทยาลัยจะต้องอาศัยความร่วมมือจากครูโรงเรียน ที่จะช่วยกันฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือต้องให้ความสำคัญแก่ครูในโรงเรียนเหมือนกับเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยด้วย

7. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ควรคำนึงถึงกระบวนการที่สัมพันธ์และครอบคลุมถึงการสร้างคุณภาพของคนทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความมีคุณธรรม การพัฒนาตนเองและชุมชน ตลอดจนการดำรงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาติ

8. การผลิตครูหากจะเป็นบทบาทของสถาบันฝึกหัดครูล้วนๆแต่เพียงฝ่ายเดียวย่อมจะเป็นผลดีไม่ได้ จะต้องจัดระบบให้หน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนและผู้ใช้ครูได้ตระหนักในภาระหน้าที่ในการทำงานร่วมกันกับสถาบันฝึกหัดครูอย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูให้นักศึกษาตั้งแต่ตอนต้น โดยที่เขายังไม่ได้เรียนรู้อะไร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553: 1) ได้ให้ความสำคัญกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างมาก โดยได้กำหนดแนวทางมุ่งให้นิสิตที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้รับประสบการณ์ดังนี้

1. ให้มีประสบการณ์ตรงเต็มเวลาในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพ ในสาขาวิชาเอกที่เลือกศึกษา

2. นำทฤษฎีและหลักวิชาการที่ได้ศึกษาไปทดลองใช้ในสภาพความเป็นจริง

3. มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับวิชาชีพ

4. ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับบุคลากรในระดับต่าง ๆ ในอาชีพ

5. ได้มีโอกาสเสริมสร้างและการกระชับความสัมพันธ์อันดีตลอดจนการร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณะครุศาสตร์และสถาบันฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากของการจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพครู เพราะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นถือได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของการศึกษาสาขาการศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสแก่นักศึกษาครูได้มีประสบการณ์จริงในวิชาชีพ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำเอาความรู้ทางทฤษฎีที่ได้ศึกษามาปฏิบัติจริงในชั้นเรียน เพื่อทำให้เกิดความรู้ ทักษะและความสามารถในการสอน และยังสามารถประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีนำมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียนต่าง ๆ อันจะส่งผลให้นักศึกษาครูสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ระดับอุดมศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน เป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงอีกทั้งเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้รับทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติไปทดลองใช้เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เกิดความชัดเจนซึ่งเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการเตรียมความพร้อมในพฤติกรรมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านของบุคลิกภาพ สติปัญญา เจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อที่จะออกไปดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสังคม และไม่ว่าจะในสาขาวิชาชีพใดก็ตามมหาวิทยาลัยต่างกำหนดให้นักศึกษาของตนนั้นได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์วิชาชีพเช่นกันการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีผู้ให้ความหมายและใช้คำที่เหมือนกันดังนี้

คณะกรรมการประสานงานการฝึกหัดครู (คณะกรรมการประสานงานฝึกหัดครู 2521: 1) ใช้คำว่า “การฝึกวิชาชีพครู” โดยให้ความหมายไว้ว่า การฝึกวิชาชีพครูเป็น

1. การสังเกตการณ์ เช่น การสังเกตพัฒนาการของนักเรียน การจัดชั้นเรียน การปกครองชั้นเรียน การจัดกิจกรรมและการสอนวิชาต่าง ๆ

2. การเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การไปช่วยจัดอุปกรณ์การสอน การช่วยปกครองชั้นเรียน การช่วยดูแลกิจกรรม การช่วยตรวจงานกิจกรรม

3. การฝึกสอนและฝึกงาน คือ การรับผิดชอบในการสอน การปกครองชั้นเรียนและการฝึกงานในสาขาวิชาที่เรียนมา

อัจฉรา ประไพตระกูลและคณะ (2522: 1) ได้ใช้คำว่า ประสบการณ์วิชาชีพ โดยได้ให้ความหมายไว้ว่า ประสบการณ์ทั้งมวลที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับนักเรียน นักศึกษาและบุคลากรในระดับหรือกลุ่มต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงได้รับโอกาสให้ได้ทำการสังเกตการณ์สอน ร่วมมือทำงาน ฝึกทำการสอนและกิจกรรมต่างๆ อันจะเสริมสร้างให้ผู้ที่จะเป็นครูเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวความคิดพื้นฐานตลอดจนหลักการต่างๆ ที่จะเป็นต่อการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา (2550: 2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า เป็นการฝึก การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูทุกอย่างเสมือนเป็นครูประจำการคนหนึ่ง งานฝึกปฏิบัติได้แก่การสอน งานธุรการชั้นเรียน งานแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน งานพัฒนาชุมชนและงานพัฒนาตนเอง เป็นการพัฒนาทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธีและด้านคุณลักษณะ นักศึกษาจะมีโอกาสบูรณาการประสบการณ์ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ได้รับมาก่อนแล้วตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน

คุรุสภา(2553: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ในมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครูว่าเป็นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คุรุสภากำหนดคือการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2553: ออนไลน์) ให้ความหมายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกงานว่า เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระทำร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้ความรู้ ทักษะและเจตคติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและก้าวทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างเร็ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2553: 2-3)ได้ให้ความหมายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกโดยใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งฝึกการปฏิบัติงานจริงโดยการเรียนรู้การบริหารจัดการศึกษาและการดำเนินกิจการของสถานศึกษา การเรียนรู้ธรรมชาติ การพัฒนาและการแก้ปัญหาของผู้เรียน การเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน การวิจัยในชั้นเรียน การปรับปรุงการสอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการทำหน้าที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอนภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ และมีความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การนำเอาความรู้ความสามารถทางทฤษฎีและทางปฏิบัติไปใช้จริงในสถานศึกษา ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติงานต่างๆในหน้าที่ครูเช่นการจัดการเรียนการสอนการควบคุมชั้นเรียน การพัฒนาชั้นเรียน

เทคนิคการเรียนการสอน การทำผลงานต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการร่วมกิจกรรมทั้งในและนอกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นภาระหน้าที่งานที่สถานศึกษามอบหมายให้ กิจกรรมที่ต้องร่วมกับชุมชนใกล้เคียงซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์โดยตรงอันจะส่งผลให้นักศึกษาผู้ที่จะเป็นครูมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีในการประกอบวิชาชีพครูเป็นครูที่มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสม

ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จากความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูข้างต้นทำให้ทราบว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะได้นำทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ออกไปฝึกปฏิบัติในหน้าที่ของการเป็นครู ซึ่งนักศึกษาจะต้องเผชิญปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการสอน ปัญหาเกี่ยวเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและที่สำคัญที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงบทบาทชีวิตจากวัยรุ่นไปเป็นผู้ใหญ่ ที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเองนักเรียนและส่วนรวมทั้งหมด มีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้แตกต่างกันและเหมือนกันดังนี้

นิธิดา อดิภัทรนันท์และคณะ (2547: 30-35) กล่าวว่า ประสบการณ์วิชาชีพนั้นมีอิทธิพลสำคัญต่อนักศึกษามากกว่าประสบการณ์ทั้งหลายที่นักศึกษาได้รับ เพราะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำให้นักศึกษามีโอกาสนำความรู้ต่างๆ ไปปฏิบัติการสอนในโรงเรียน โดยมีอาจารย์นิเทศอาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) ได้ให้ความหมายของความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่า เป็นกระบวนการสำคัญ เป็นหัวใจหลักของการผลิตครูเพราะเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของการผลิตครูให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานหน้าที่ครูได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังได้ตั้งข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ระบุว่า “ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี"

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (2553: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้และพัฒนาการเรียนการสอนและงานในหน้าที่ครูอย่างเข้มข้นและเป็นรูปธรรม เป็นโอกาสที่จะได้นำความรู้และทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ และสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์และแก้ปัญหาในกระบวนการทำงาน โดยมีครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือ

จะเห็นได้ว่า การฝึกสอนหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สมกับเป็นหัวใจหลักของการเรียนศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังได้รับความสนใจและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีความสำคัญ แต่ถ้าหากว่าระบบการดำเนินการในการปฏิบัติยังมีความบกพร่อง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นก็ไม่สามารถบรรลุผลได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะถ้าหากมีระบบการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวที่ดีก็ย่อมจะส่งผลดีกับสถาบันผลิตครูนั้นๆ รวมถึงตัวของนักศึกษาด้วยเช่นกัน

วัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์แต่ละแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่างก็ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์วิชาชีพไว้คล้ายคลึงกันและแตกต่างออกไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542:3) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ 4 ประการคือ

1.เพื่อให้นิสิตเกิดสมรรถภาพด้านการสอน

2.เพื่อให้นิสิตเกิดสมรรถภาพด้านความตั้งมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมครู

3.เพื่อให้นิสิตเกิดสมรรถภาพด้านความเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเองและชุมชน

4.เพื่อให้นิสิตเกิดสมรรถภาพในการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2547: 8) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคือ

1. เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำความรู้ในวิชาชีพครูและวิชาเฉพาะไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนและในโรงเรียน โดยมีการทดลองและปฏิบัติงานภายใต้การนิเทศ

2. เพื่อให้นักศึกษาได้สัมผัสกับชีวิตจริงในโรงเรียนและห้องเรียน คุ้นเคยกับบรรยากาศ คุ้นเคยกับหน้าที่ของครู คุ้นเคยกับนักเรียน คุ้นเคยกับหลักสูตรและการเรียนการสอน คุ้นเคยกับกิจกรรม ตลอดจนทราบปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาต่างๆ ของโรงเรียน

3. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานต่างๆในหน้าที่ครู ฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ฝึกความมีระเบียบวินัยและฝึกปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู

4. เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสประเมินตนเองว่ามีความเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพครูหรือไม่เพียงใด และมีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เหมาสมกับความต้องการของอาชีพชั้นสูงต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(2553:คำนำ) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกสอน เพื่อช่วยให้นิสิตมีลักษณะและความสามารถดังต่อไปนี้

1. เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสอน โดยจัดบทเรียนให้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กนักเรียน

2. เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ออาชีพครู รับผิดชอบต่อตนเอง ต่องานอันเป็นหน้าที่ของตนและต่อสังคม

3. เป็นผู้มีความประพฤติดี มีบุคลิกภาพที่จะเป็นครูและมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลผู้เกี่ยวข้องด้วยทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

4. นิสิตได้พัฒนาความสามารถในการเป็นครูที่พร้อมด้วยจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ต้องรู้จักบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอน

5. นิสิตสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ การศึกษาและฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (2553:5) มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นิสิตได้ศึกษาและเรียนรู้สภาพงานของวิชาชีพโดยเฉพาะงานด้านส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาสังคมและการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน จึงจำเป็นจะต้องพัฒนาทักษะทุกๆด้านจากสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่มีแหล่งทรัพยากร มีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถได้สอนงานแต่ละด้านประจำหน่วยงาน จึงกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นิสิตสามารถศึกษาปัญหา และรู้จักเก็บข้อมูลต่างๆที่สามารถนำมาแก้ปัญหากับงานที่ตนได้รับผิดชอบ

2. เพื่อให้นิสิตได้ฝึกประสบการณ์ด้านการบริหารและการบริการงานทางการศึกษาจากสถานที่จริง และได้นำความรู้จากทางทฤษฎีมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. เพื่อให้นิสิตสามารถเลือกออกแบบ พัฒนาใช้และบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆตามความเหมาะสมกับเวลา และความต้องการของสถานที่ที่ได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4. เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนหรือทำโครงการพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและความรู้ ความสามารถที่ตนเองได้ศึกษาจากสถาบัน ให้เข้าใจประสานประโยชน์ในกิจกรรมต่างๆภายในสถานที่ฝึกประสบการณ์

5. มีมนุษยสัมพันธ์อันดี สมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการดำรงตนและรักษาเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (2553: ออนไลน์) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานของหน่วยงานต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิชาการสาขาวิชาชีพครู

2. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพครูกว้างขวางขึ้น

3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาและพัฒนางานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นได้

5. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพหรือสร้างงานให้กับตนเอง

6. เพื่อให้นักศึกษาเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

7. เพื่อให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย

8. เพื่อให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่องานในสาขาวิชาชีพครู

พายร์ส(Pires.1969:8-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการสำรวจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกหัดประถมศึกษาในเอเชีย 16 ประเทศพบว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. มีความสามารถในการที่จะนำเอาทฤษฎีต่างๆ ที่ได้เรียนมาไปปฏิบัติจริง

2. มีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี

3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างขวางและมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

4. เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่แท้จริงของครูเมื่อออกไปปฏิบัติงาน

5. เข้าใจถึงภาระหน้าที่ที่แท้จริงของครูและมีโอกาสคุ้นเคยกับสภาพและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจริง

6. มีเจคติทางบวกต่อวิชาชีพ การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อนร่วมงานและประชาชน

ดีเวอร์(Devor.1970:3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ดังนี้

1.เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและการจัดระบบการศึกษา

2.เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพ ให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นครูที่ดีในอนาคต

3.เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกการนำเทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่ได้ศึกษาในวิทยาลัยครูไปทดลองใช้ในสภาพห้องเรียนจริง

4.เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน

5.เพื่อให้นักศึกษาฝึกการมีมนุษยสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

จุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของทุกๆสถาบันที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่ามีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือ การที่นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติตามทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มาในสถานที่จริง ทั้งนี้ยังทำให้นักศึกษาเกิดสมรรถภาพด้านการสอน ด้านคุณธรรม เจตคติและการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน

รูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันอุดมศึกษา

รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในต่างประเทศ

วิกกินส์(Wiggins.1957: 133-134) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูว่า ควรให้นักศึกษาได้สังเกต มีส่วนร่วมในการสอนและทำการสอน ระยะเวลาที่ฝึกควรเต็มเวลาและฝึกในสถานที่จริงจากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนกว่า และได้เสนอเวลาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ 3 แบบตามระยะเวลาที่ใช้ดังนี้

แบบที่ 1 ใช้ระยะเวลาในการสอนหรือมีส่วนร่วมในการสอนอย่างน้อย 1 ใน 4 ของจำนวนเวลาที่นักศึกษาอยู่ในโปรแกรม ส่วนระยะเวลาที่เหลือจัดให้นักศึกษาได้สังเกตการณ์สอนและทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่การสอนในชั้นเรียน

แบบที่ 2 ใช้ระยะในการสอนอย่างน้อย 1 ใน 4 ของจำนวนเวลาที่ศึกษาอยู่ในโปรแกรม และอีก 1 ใน 4 จัดให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการสอน ส่วนเวลาที่เหลือให้สังเกตการสอนและทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่การสอนในชั้นเรียน

แบบที่ 3 ใช้ระยะในการสอนอย่างน้อย 1 ใน 2 ของจำนวนเวลาที่ศึกษาอยู่ในโปรแกรม โดยนักศึกษาต้องรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างน้อย 2 สัปดาห์และในครั้งสุดท้ายจัดให้นักศึกษาได้สังเกตการสอนของครูอื่นๆ มีการประชุมแสดงความคิดเห็นร่วมกับครูที่ได้ไปสังเกตกับอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง

เฮนรี่ (Henry.1982: 508-511) ได้เสนอแนะรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งแต่ปีแรกจนจบปีสุดท้าย โดยเริ่มจากประสบการณ์ที่ง่ายไปสู่ประสบการณ์ที่ยากเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ที่จะพัฒนานักศึกษาทางด้านเจคติ ความรู้และทักษะการสอนไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ฝึกเป็นผู้ช่วยครู (Serving as a Teacher's Aid) เพื่อเป็นการเริ่มต้นสัมผัสนักเรียนและสภาพโรงเรียน ทั้งนี้นักศึกษาจะได้สังเกตพฤติกรรมและการใช้เทคนิคการสอนของครู การเรียนเป็นกลุ่มและรายบุคคลของนักเรียน การแก้วินัยและปัญหาด้านต่างๆ ในห้องเรียน การออกข้อสอบและทำการบ้าน ฝึกเตรียมบทเรียนสั้นๆ รวมไปถึงสาธิตการเล่นเกมหรือทักษะต่างๆ ให้นักเรียน

ขั้นที่ 2 ฝึกเป็นครู (Serving as a Teacher Assistant) นักศึกษาได้ฝึกแก้ปัญหาและทำการสอนในชั้นเรียนร่วมกับครูพี่เลี้ยง พยามฝึกบุคลิกท่าทางคำพูดหน้าชั้นเรียน ตลอดจนให้ความสนใจกับคำถามของนักเรียน ยกย่องนักเรียนที่มีความประพฤติดี มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดโปรแกรมการสอน ทำเอกสารประกอบการสอน เตรียมบทเรียน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน เข้าร่วมไปศึกษานอกสถานที่กับนักเรียน รวมทั้งฝึกใช้เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวัดเจตคติของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การฝึกสอน (Serving in a Student-teaching Practicum) นักศึกษาจะต้องศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนในชั้น สร้างบรรยากาศให้นักเรียนเห็นใจซึ่งกันและกันนักศึกษาจะต้องทำการบันทึกการสอนล่วงหน้าหลายๆ สัปดาห์ใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี มีการวางแผนและดำเนินการตามแผนที่จะพานักเรียนศึกษานอกสถานที่ พิจารณาผลการเรียนของนักเรียน

มหาวิทยาลัยนิวแฮมเชอร์(University of New Hampshire) ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแบบ Internship Model โดยจัดเป็นโปรแกรม 5 ปี ตั้งแต่ปี 1974 จากแนวความคิดที่ว่า “การเรียนรู้ทักษะใหม่ในการปฏิบัติงาน ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอีก 1 ปี ถึงแม้ว่าจะมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่าง 4 ปีแล้วก็ตาม” ขั้นตอนการจัดประสบการณ์วิชาชีพโดยสรุปมีดังนี้ (Andrew.1983: 40-41)

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจเกี่ยวกับการสอน (Exploring Teaching) ซึ่งขั้นตอนแรกของการผลิตครูที่จะให้นักศึกษามีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนในลักษณะเป็นผู้ช่วยครู โดยปกติจะให้นักศึกษาได้ฝึกในชั้นปีที่ 2 โดยใช้เวลาอย่างน้อย 65 ชั่วโมง เป็นผู้ช่วยครูเน้นการปฏิบัติงานมากกว่าการให้สังเกตที่จะให้นักศึกษามีประสบการณ์ในโรงเรียนและมีการสัมมนาเกี่ยวกับการสอนและวิชาชีพครูที่มหาวิทยาลัยทุกสัปดาห์ ซึ่งจำกัดผู้สัมมนาเพียงกลุ่มละ 15 คนเท่านั้น ผู้ร่วมเป็นวิทยากรในการสัมมนาประกอบด้วยครูผู้บริหารโรงเรียนและนักการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เริ่มเมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 เป็นต้นไป จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (Education Structure and Change) การพัฒนามนุษย์และการเรียนรู้ (Human Development and Learning) รูปแบบการสอนต่างๆ (Teaching Model) และทัศนะต่างๆเกี่ยวกับการศึกษา (Prespective on Nature of Education) และฝึกประสบการณ์ตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ถ้าเป็นการสอนในระดับประถม นักศึกษาจะต้องเลือกวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์และการสอนอ่านด้วย

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อนักศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 จะฝึกปฏิบัติวิชาชีพโรงเรียนเป็น 1 ปีพร้อมกับเรียนวิชาต่างๆ อีก 1 หรือ 2 ภาคเรียน ในช่วงระยะเวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพขั้นนี้ นักศึกษาจะมีความรู้และประสบการณ์ในขอบเขตตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การรู้จักที่จะต้องปฏิบัติ (Immersion) นักศึกษาได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงเรียน ช่วยประชุมปฏิบัติการวางแผนการปฏิบัติงานกับคณะครูในโรงเรียนเมื่อปีการศึกษาใหม่

2. การปรับตัว (Adjustment) เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพการปฏิบัติงานหลังจากที่รู้จักงานที่ตนจะต้องฝึกปฏิบัติแล้ว

3. การขยายประสบการณ์ (Expansion) เมื่อนักศึกษาคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่ฝึกปฏิบัติงานแล้ว อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงสามารถกระตุ้น สนับสนุนให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น โดยใช้ความรู้และความสามารถมากขึ้นกว่าเดิม เช่น มีการทดลองเกี่ยวกับการสอน

4. การรู้จักวิเคราะห์ (Analysis) นักศึกษาสามารถที่จะประเมินการสอนปฏิบัติงานของตนเองและนำข้อมูลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถวิเคราะห์สภาพต่างๆ รอบข้างได้

5. ความเป็นตัวเอง (Autonomy) นักศึกษาสามารถที่จะวางแผนการสอนการปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างมั่นใจ และสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพต่อไปอีก ถึงแม้จะจบโปรแกรมแล้วก็ตาม

เลง(Leng.1988:27) ได้เสนอแนะขั้นตอนในรูปแบบการจัดการศึกษาวิชาชีพครูไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถของมนุษย์ ในด้านสติปัญญา จิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกโดยมุ่งศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self Awareness) และรู้จักวิเคราะห์แบบการเรียน (Learning Styles)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาโครงรูปการสอน (Teaching Style Patterns) รวมทั้งการสอนรูปแบบต่างๆและจัดให้นักศึกษาได้สำรวจสภาพการสอน ศึกษาค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับเทคนิคการสอน

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาการปรับ (Adapting) รูปแบบการสอนให้เข้ากับการเรียนของนักเรียน ซึ่งนักศึกษาต้องสังเกต วิเคราะห์ วินิจฉัย ความสามารถทางสติปัญญา จิตใจและแบบการเรียนของนักเรียนและฝึกออกแบบวิธีการสอนให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ 5 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Internship)

โดยสรุปแล้วไม่ว่าจะเป็นการจัดการฝึกประสบการณ์ในรูปแบบใดนั้น จุดมุ่งหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก็เพื่อที่จะให้นักศึกษาสร้างความคุ้นเคยกับสถานที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ฝึกและลงมือสอนวิชาที่ได้รับมอบหมายพร้อมกับรับการประเมินผล มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมปกครองและให้บริการแก่นักเรียนไม่ว่าจะเป็น การแนะแนวในโรงเรียน งานธุรการทั่วไปที่เกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนและชุมชน อีกทั้งก่อนและหลังการฝึกได้เข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับประสบการณ์วิชาชีพครู

รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

กรมการฝึกหัดครู (2525:13-15)เมื่อ พ.ศ.2497 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม เพื่อรวมการฝึกหัดครูที่จัดขึ้นในกรมต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อเป็นการประหยัดและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปรับปรุงการผลิตครูทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้ความเป็นมาของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยโดยมีการฝึกตามขั้นตอนนั้น ได้กระทำอย่างจริงจังในช่วงปลายของแผนการศึกษาระยะที่ 4 โดยอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ในขณะนั้นได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้นมา คณะกรรมการชุดนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันที่ผลิตครู แล้วนำมาคิดหาวิธีดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รูปแบบและแนวปฏิบัติงานประสบการณ์วิชาชีพครูคณะอนุกรรมการได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สถาบันผลิตครูทุกแห่งนำไปปฏิบัติตามความเหมาะสมตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นมา ซึ่งมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและได้พัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551: ออนไลน์) ได้กำหนดให้นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามแผนการเรียนที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ตามลำดับ 3 รายวิชาคือ

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 จำนวนหน่วยกิต1 หน่วยกิต
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 จำนวนหน่วยกิต2 หน่วยกิต
3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 จำนวนหน่วยกิต2 หน่วยกิต
4. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 6 หน่วยกิต รวมเป็น 12 หน่วยกิต

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ยึดหลักที่คุรุสภากำหนดมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพไว้คือ ต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปีและผ่านเกณฑ์การประเมินการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คุรุสภากำหนดดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ
3. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน

โดยมีสาระในการฝึกทักษะการบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษา วางแผนการศึกษาผู้เรียน โดยสังเกต สัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา มีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตรไปใช้ ฝึกทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา ฝึกปฏิบัติการดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในสถานศึกษาและการจัดทำโครงงานทางวิชาการ ซึ่งนักศึกษาจะต้องสามารถศึกษาและแยกแยะผู้เรียนได้ตามความแตกต่างของผู้เรียน จัดแผนการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการสอน ตั้งแต่จัดทำแผนการสอน ปฏิบัติการสอน ประเมินผลและปรับปรุงสามารถจัดทำโครงงานทางวิชาการ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2551: ออนไลน์) ได้จัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้นิสิตฝึกสอนใน 5 รายวิชาดังนี้

162221 ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน (Observation and Practice in School) 1 หน่วยกิต:ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 2

162322 ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในชั้นเรียน (Observation and Practice in Classroom) 1 หน่วยกิต:ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 3

162421 ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู (Observation and Practice in Teaching) 1 หน่วยกิต:ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 4

162422 ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การฝึกปฏิบัติการสอน (Student Teaching) 6 หน่วยกิต:ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 5

162423 ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์: การฝึกปฏิบัติการสอนและการวิจัยในชั้นเรียน (Student Teachingand Classroom Research) 6 หน่วยกิต:ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 5
รายวิชาที่ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 2,3 และ 4 เป็นขั้นตอนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาจะต้องสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขณะที่นักศึกษากำลังศึกษาชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 นักศึกษาจะได้เตรียมความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยศึกษากลุ่มวิชาทางการศึกษาตามหลักสูตรซึ่งรวมไปถึงวิชาเอกที่นักศึกษาได้เลือกวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ได้ฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 5 นักศึกษาจะต้องสอบผ่านวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 2,3 และ 4 แล้วในชั้นปีที่ 5 นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติการสอนในโรงเรียนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นระยะเวลา 2 ภาคการเรียนหรือ 1 ปีการศึกษาและในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาจะต้องกลับมาประชุมอภิปรายที่คณะศึกษาศาสตร์ 2 ครั้งและเมื่อปฏิบัติการสอนครบแล้ว นักศึกษาจะต้องกลับมาสัมมนาที่คณะเป็นระยะเวลา 2 วัน หากนักศึกษาคนใดไม่เข้าร่วมการสัมมนาให้ครบทุกขั้นตอนจะถือว่าไม่ผ่านกระบวนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

พรทิพย์ ไชยโส (2554: ออนไลน์) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กล่าวว่า “หลักสูตรครูพันธ์ใหม่ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ของคณะซึ่งเรามีความพร้อมทั้งเรื่องอาจารย์ผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาเอกตรงตามสาขาวิชา มีความร่วมมือกับโรงเรียนต่างๆที่จะเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นักศึกษา รวมทั้งความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศโดยจะเชิญอาจารย์มาร่วมสอนและให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์ในระดับนานาชาติ” ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจุดประสงค์เพื่อผลิตครูที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการสอน การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับมาตรฐานของครูผู้สอน ทั้งนี้ยังได้กล่าวถึงส่วนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

ในปีที่ 1-4 นิสิตเรียนรู้รายวิชาต่างๆ เช่น วิชาศึกษาทั่วไปวิชาเฉพาะซึ่งมีทั้งวิชาชีพครูจากคณะศึกษาศาสตร์ และวิชาเอกในแต่ละคณะที่นักศึกษาได้เลือกที่จะศึกษา เพื่อให้นิสิตมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่แม่นยำและมีความสามารถในการสอนโดยจะเน้นให้สังเกตการณ์สอน ทำกิจกรรมกลุ่ม จัดอบรม สัมมนาวิชาการ ปฏิบัติการสอนในช่วงเวลานี้ด้วย และปีที่ 5-6 นิสิตต้องปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 1 ปีโดยมีอาจารย์นิเทศประจำวิชาเอกจากทางมหาวิทยาลัย อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาการฝึกสอนรวมถึงมีการจัดกิจกรรมให้นิสิตบริการสังคมชุมชน โดยออกไปให้ความรู้สอนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์แก่ชาวชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ก็จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างไรให้มีประสิทธิภาพก่อนที่จะดำเนินโครงการดังกล่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552: ออนไลน์)ดำเนินการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโดยสรุปสาระสำคัญมีดังนี้

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดเป็นรายวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 1 และ 2 ให้นักศึกษาได้ฝึกอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละรายวิชามีลักษณะวิชาดังนี้

1. วิชาประสบการณ์วิชาชีพ 1 (8 หน่วยกิต)

2. วิชาประสบการณ์วิชาชีพ 2 (8 หน่วยกิต)

เป็นการฝึกภาคสนามในสถาบันการศึกษาในสาขาวิชาเอกของนักศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งงานด้านการสอนและงานครูอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสอนในชั้นเรียนได้แก่ การเตรียมและดำเนินการสอนการประเมินการสอน งานธุรการในชั้นเรียน การช่วยงานแนะแนวและกิจกรรมโรงเรียนหรือการฝึกปฏิบัติงานด้านบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

การเรียนวิชานี้เป็นการฝึกปฏิบัติงานอย่างเต็มเวลาในสถาบันจัดประสบการณ์วิชาชีพตลอด 1 ปีเต็มหรือ 2 ภาคเรียน ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศคณะครุศาสตร์และอาจารย์นิเทศฝ่ายสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพและมีการสัมมนาก่อนและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำประสบการณ์ก่อนและหลังฝึกมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลงานเพื่อประสบการณ์ที่ดี ทั้งนี้นิสิตที่จะฝึกวิชาประสบการณ์วิชาชีพได้จะต้องสอบผ่าน 2 ใน 3 ของหน่วยกิตในหมวดวิชาเอก 2 ใน 3 ของหน่วยกิตในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและ 2 ใน 3 ของหน่วยกิตหมวดวิชาครู คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (2557: 3-4) จะจัดให้นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี)ในชั้นปีที่ 3,4 และ 5 หลังจากที่เรียนภาคทฤษฎีรายวิชาชีพครูบังคับแล้ว โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1(Practicum 1) จำนวน 45 ชั่วโมงและรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2(Practicum 2) จำนวน 90 ชั่วโมง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3(Practicum 3) จำนวน 90 ชั่วโมง นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 1 ในรายวิชาการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 1 (Internship 1)จำนวน 450 ชั่วโมง และภาคเรียนที่ 2 ในรายวิชาการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2 (Internship 1) จำนวน 450 ชั่วโมงให้นักศึกษาได้ออกฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่โรงเรียน โดยใช้เวลาฝึกต่อเนื่องกันเป็น 5 ขั้นตอน

1. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 (Practicum 1) การฝึกปฏิบัติสังเกตพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังเกตและฝึกการเป็นผู้ช่วยครู การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาอย่างน้อย 2 สัปดาห์ และนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู 1

2. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2(Practicum 2) วางแผนศึกษางานวิชาการของสถานศึกษา และฝึกปฏิบัติจริงในประเด็นการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เลือกหน่วยการเรียนรู้มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้คนละอย่างน้อย 1 กลุ่มสาระ แล้วนำไปทดลองใช้อย่างน้อย 5 ครั้ง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข โดยดำเนินการร่วมกับครูผู้เชี่ยวชาญของสถานศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ในลักษณะที่แสดงการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นำเสนอผลการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่ม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และบริบทที่เกี่ยวข้อง

3. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 3 (Practicum 3) การวางแผนและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ อภิปราย แผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สาขาวิชาแต่ละช่วงชั้น ทดลองการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างน้อย 3 สัปดาห์ การปรับปรุงแก้ไขภายใต้การนิเทศของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพครูและนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู

4. ขั้นการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 1(Internship 1) ปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามระดับช่วงชั้นและสาระการเรียนรู้ของสาขาวิชา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียน อย่างน้อย 1 กลุ่มสาระและนำแผนไปปฏิบัติ โดยจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์นิเทศก์ในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมประเมิน จัดการเรียนรู้ 8-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อย 1 โครงการและบันทึกผลการปฏิบัติงานครูด้านต่างๆ ได้แก่งานครูประจำชั้น งานธุรการชั้นเรียน งานบริการ งานแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหา การพัฒนางานและการประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างสม่ำเสมอบันทึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อวางแผนการวิจัยในชั้นเรียน สัมมนาการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 1

5. ขั้นการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2 (Internship 2) ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่อเนื่องจากปฏิบัติการจัดการเรียนรู้สถานศึกษา 1โดยปฏิบัติงานครูและพัฒนาคุณภาพปฏิบัติการสอนและใช้เวลาปฏิบัติการสอน 8-12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นำปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนภาคเรียนที่แล้วมาวางแผนและดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบในลักษณะการวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์รายงานผลการปฏิบัติในด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยสัมมนาการฝึกปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม และนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (2557: ออนไลน์) มีโครงสร้างงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้การจัดให้นักศึกษาได้ออกฝึกภาคปฏิบัติในสถานศึกษาจริงที่โรงเรียน โดยใช้เวลาฝึกต่อเนื่องกันเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 (นักศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1)
2. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 (นักศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2)
3. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 (นักศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1)
4. ขั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2 (นักศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2)

ทั้งนี้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้จัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์วิชาชีพครูโดยการเชิญวิทยากรทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยมาอบรมประเมินคุณภาพของนักศึกษา โดยอาจารย์นิเทศก์ประจำกลุ่มก่อนส่งตัวนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ไปสังเกตและมีส่วนร่วมในสถานศึกษาเป็นเวลา 2 สัปดาห์ จัดปฐมนิเทศ วางแผนการฝึกให้นักศึกษาชั้นปีที่ 5 สัมมนาและเสนอผลการศึกษาระหว่างการฝึกฯ และหลังจากนักศึกษากลับมาจากการฝึกฯ โดยการจัดนิทรรศการและนำเสมอผลงาน ประเมินผลและรายงานการศึกษา

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของทุกมหาวิทยาลัยนั้น จะมุ่งประสานการเรียนทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสถานที่จริงควบคู่กัน สร้างความคุ้นเคยและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะ และมีขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกันตลอดหลักสูตร มุ่งจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในลักษณะอันจะเป็นการพัฒนาสมรรถภาพนักศึกษาครูให้สมบูรณ์มากที่สุด ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผลิตครูและให้ครูผลิตครูใหม่ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการผลิตครูของคณะกรรมการคุรุสภา

องค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการเรียนรู้ การปฏิบัติเสมือนว่านักศึกษาฝึกสอนเป็นครูจริงๆ ซึ่งนักศึกษาจะได้เรียนรู้ ปฏิบัติงานต่างๆกับบุคลากรทั้งในมหาวิทยาลัยและในโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น บุคลากรผู้ดำเนินโครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน อาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัย บุคลากรภายในโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สิ่งแวดล้อมต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือตัวนักศึกษาเอง ซึ่งหลักการสำคัญ องค์ประกอบต่างๆ ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ด้านหลักๆดังนี้

ด้านนักศึกษา

นักศึกษาฝึกสอนจะต้องปฏิบัติตนเองให้เหมือนครูทุกประการ ควรที่จะรู้ถึงลักษณะและบทบาทหน้าที่ของครูที่ดีเพื่อที่จะนำเป็นแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีผลสัมฤทธิ์

มากที่สุด ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะ บทบาทหน้าที่ที่เป็นองค์ประกอบหลักของนักศึกษาฝึกสอน 4 ด้าน

1. ด้านความสามารถทางวิชาการ นักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ ความแม่นยำในเนื้อหาวิชาเอกของตนเป็นอย่างดีและความรู้นอกเหนือจากความรู้เฉพาะ มีความสามารถในการเขียนแผนการสอนที่ถูกต้องและหลากหลายและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลใช้วิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีความรู้ทางด้านจิตวิทยา มีการเตรียมการสอนก่อนการสอนเสมอ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความรับผิดชอบต่อชั้นเรียน เป็นต้น

2. ด้านเทคนิค ทักษะและวิธีการปฏิบัติงานนักศึกษาฝึกสอนควรมีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมีความหลากหลาย ต้องรู้จักพัฒนาปรับปรุงการสอน หาเทคนิคใหม่ๆ ของตนให้ได้ผลดีจัดทำสื่อการสอนที่หลากหลาย ควรมีทักษะในการพลิกแพลงการสอน การพูด การทำกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน ควบคุมชั้นเรียนได้ดี การทำงานนอกเวลาและงานอดิเรกของครูควรทำได้แต่ไม่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียน เป็นต้น

3. ด้านบุคลิกภาพนักศึกษาฝึกสอนควรมีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรมสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและสังคมมีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางด้านจิตใจและก็ทางด้านร่างกาย แต่งกายเหมาะสม ไม่แต่งกายนำสมัย และใช้เครื่องสำอางแต่พอประมาณมีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง แจ่มใส มีเสียงพูดชัดเจนเป็นกันเองกับเด็กนักเรียน มีอารมณ์ขันบ้าง และมีลักษณะของความเป็นผู้นำ พึ่งพิงได้ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ตรงต่อเวลา อบรมสั่งสอนนักเรียนอยู่เสมอ เสียสละ มีความสงบเสงี่ยม ต้องระมัดระวังในการวางตัวเสมอปฏิบัติตนตามระเบียบราชการอย่างเคร่งครัด เป็นต้น

4. ด้านทัศนะต่อวิชาชีพ นักศึกษาฝึกสอนควรสร้างความรู้สึกหรือความศรัทธาในอาชีพครู มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของความเป็นครู ตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ คุณสมบัติของครูที่ดีอยู่เสมอ มีความสุขและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย เป็นต้น

จากองค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 4 ด้านของนักศึกษาฝึกสอนที่ได้กล่าวไปนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบที่สำคัญในด้านของนักศึกษาฝึกสอนที่จะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้มีบุคคลสำคัญและผลงานวิจัยต่างๆ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอนมากมาย ดังนี้

โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2530: 34) โดยกล่าวถึงบทบาทของครูที่ดีตาม TEACHERS Model ว่าถ้าพิจารณาบทบาทหน้าที่ของครูจากคำว่า ครูในภาษาอังกฤษคือ TEACHER จะจำแนกได้ดังนี้

T-Teaching คือ บทบาทของผู้สอน ผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์

E-Ethics คือ บทบาทของผู้ส่งเสริมจริยธรรมผู้มีคุณธรรม

A-Academic คือ บทบาทของผู้มีหลักวิชาถ่ายทอดวัฒนธรรม

C-Cultural Heritage คือ บทบาทของผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม

H-Human Relation คือ บทบาทของผู้สร้างมนุษย์สัมพันธ์ในชุมชน

E-Evaluation คือ บทบาทของผู้วัดและประเมินผล

R-Research คือ บทบาทของผู้ค้นคว้าวิจัย

S-Service คือ บทบาทของผู้ให้บริการแก่ศิษย์และชุมชน

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2540: 19-25) ได้กล่าวว่าบทบาทของครูในยุคที่เน้นการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้บทบาทของผู้สอนนั้นควรเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบทบาทดังกล่าวนั้นประกอบด้วย

1. การฟังอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่ผู้สอนต้องสนใจในสิ่งที่ผู้เรียนพูดแล้วนำมาสรุปสาระ ประเด็นหลัก ควรรับฟังอย่างเอาใจใส่ สรุป ทบทวน พยายามหาความหมายพิเศษที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้การพูดของผู้เรียน

2. ความจริงใจ หมายถึง ผู้สอนต้องมีความจริงใจกับตนเองและผู้เรียน มีความรักและความหวังดีกับผู้เรียนโดยบริสุทธิ์ใจในการดำเนินการสอน

3. ความเข้าใจ หมายถึง ผู้สอนต้องมีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และเข้าใจในความเป็นปัจเจกบุคคลของนักเรียน พยายามสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้เรียน ประสานความเข้าใจระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

4. การยอมรับ หมายถึง ผู้สอนต้องเข้าใจและยอมรับผู้เรียนในฐานะของบุคคล มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน มีความสนใจ เห็นคุณค่า เมตตาผู้เรียนประดุจญาติพี่น้อง มีความอาทรต่อกัน

5. ความฉลาดมีปฏิภาณไหวพริบ หมายถึง การที่ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีไหวพริบในการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการจัดการเรียนการสอนที่มีความสำเร็จในการเผชิญและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความฉลาดและมีปฏิภาณไหวพริบ

6. ทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง ผู้สอนจะต้องพยายาม เข้าใจในความหมายของภาษาที่ผู้เรียนใช้สื่อสารมาสู่ผู้สอน และผู้สอนต้องตอบการสื่อสารนั้นไปอย่างทันท่วงทีถูกต้องตามความหมายที่ผู้เรียนสื่อออกมา ซึ่งอาจจะเรียกได้ง่ายๆ ว่าผู้สอนต้องเข้าใจในภาษาต้นทาง คือ ภาษาที่ผู้เรียนใช้สื่อสารมาสู่ผู้สอนและผู้สอนต้องตอบด้วยภาษาปลายทางคือ คำตอบที่ผู้เรียนต้องการนั้นได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ (2545) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมที่นักศึกษาฝึกสอนตามมาตรฐานของคุรุสภาไว้ ดังนี้

1. มีความรอบรู้วิชาการ ได้แก่ การพัฒนาตนเองของครูให้เป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เข้าร่วมกิจกรรมและการสัมมนาทางวิชาการอยู่เสมอ ตลอดจนการแสวงหาความรู้และเทคนิคใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ

2. มีการพัฒนาการสอน ได้แก่ การมีเทคนิคการสอนที่ดี มีการเตรียมการสอน มีหลักจิตวิทยาการเรียนการสอน พัฒนาสื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ มีเทคนิคการวัดผลการเรียนการสอน

3. มีบุคลิกภาพความเป็นครู ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การแต่งกายสะอาด มีความสุภาพเรียบร้อย

4. มีความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู ได้แก่ การมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรักและเมตตาต่อศิษย์และมีจรรยาบรรณ

5. มีทักษะในการทำงาน ได้แก่ การค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา

6. มีความมุ่งมั่นพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาตนเอง การพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาชุมชน

ยนต์ ชุ่มจิต (2553: 145) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะแบบอย่างของครูที่ดีในยุคโลกาภิวัตน์ว่า ครูในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องพัฒนาตนเองให้มันต่อความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ๆ ต้องศึกษาหาความรู้จากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรอบรู้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน อย่างไรก็ตามคุณลักษณะที่เป็นความดี เป็นสัจธรรม ก็ยังคงเป็นความดีตลอดไป ดังนั้นหากพิจารณาถึงคุณลักษณะที่สำคัญๆ ของครูที่ดีในยุคโลกาภิวัตน์ จะได้แก่คุณลักษณะดังต่อไปนี้

“รู้ดี สอนดี มีวิสัยทัศน์ เจนจัดฝึกฝนศิษย์ ดวงจิตใฝ่คุณธรรม งามเลิศล้ำด้วยจรรยา มีศรัทธาความเป็นครู ดำรงอยู่ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา”

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนรุ่นใหม่ที่สำคัญและเป็นจุดเด่นในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะดังนี้(Teacher Professional Development: Online)

1. มีความสนใจเสาะแสวงหาความรู้ กระตือรือร้นที่อยากเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2. มีความรอบรู้ด้านปรัชญาการศึกษา นโยบายทางการศึกษา กฎหมายการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครู มาตรฐานการศึกษา จิตวิทยาการศึกษาและหลักสูตรการสอนทั่วไป

3. มีความรอบรู้ความสามารถที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยา การมีความรู้ความสามารถในวิธีการแสวงหาความรู้รู้จักและเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน

4. มีความรู้และทักษะในวิชาชีพที่สอนอย่างลุ่มลึก ชัดเจน สามารถสอนแล้วผู้เรียนเข้าใจมีความสามารถเรียนรู้ได้และสนุกกับการ เรียนรู้ สอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถเต็มเวลาและเต็มหลักสูตร

5. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจใฝ่รู้และมีความสุข สนุกในการเรียนการสอนมีความสามารถในการสังเกตและรู้จักแก้ไขพฤติกรรม การเสริมแรงและการลงโทษที่เหมาะสม

6. มีทักษะในการสอนอย่างเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์การเรียนรู้จนสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยปลุกเร้าให้ผู้เรียนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสนองผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. มีความรู้และความเข้าใจในเป้าหมายและวิธีการของหลักสูตรและการสอนมีความสามารถในการออกแบบวางแผนการสอนการบริหารจัดการชั้นเรียน วิจัยและพัฒนาการสอน

8. มีความเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพและมีความสามารถวัดผลประเมินผลพัฒนาการของการเรียนรู้ได้หลายวิธีได้อย่างเหมาะสม สม่ำเสมอ มีความรัก ศรัทธาที่จะเป็นครู

9. มีความเมตตากรุณาและเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์

10. มีจริยธรรม มีกริยามารยาทสุภาพเรียบร้อยวางตนอยู่ในศีลธรรมอันดีเปี่ยมด้วยคุณธรรมฝึกหัดปฏิบัติตนยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยชี้แนะทางถูกต้องแก้ไขสิ่งผิดและยึดมั่นตามหลักศาสนา

11. มีบุคลิกภาพดีเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและสาธารณชน ในด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมและการดำรงชีวิต

12. มีความรับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการทำงานทำงานเป็นระบบและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

13. มีความสามารถในการปลูกฝังวินัย คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีและถูกต้องต่อผู้เรียน

14. มีความสามารถในการจัดระเบียบเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียนและมีความสามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ตรงความต้องการของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติตนของนักศึกษาฝึกสอนต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. ผู้บริหารของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

1.1 ให้ความเคารพนับถือและยกย่องในฐานะผู้บังคับบัญชาคนหนึ่ง

1.2 เมื่อเกิดปัญหาร้ายแรงต้องปรึกษาและขอคำแนะนำ

1.3 ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

1.4 มีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหารและรักษาความลับของทางราชการได้

1.5 เผยแพร่คุณงามความดีของโรงเรียนหรือหน่วยงาน

2. อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนหรือหน่วยงานและอาจารย์นิเทศจากมหาวิทยาลัย

2.1 ให้ความเคารพนับถือยอมรับฟังข้อชี้แนะหรือตักเตือนและให้พึงระลึกอยู่เสมอว่าอาจารย์นิเทศเป็นผู้ช่วยเหลือและแนะนำให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ที่มาคอยจับผิดนักศึกษา

2.2 เตรียมตัวให้พร้อมอยู่เสมอเพื่อรอรับการนิเทศ

2.3 ปฏิบัติตามคำชี้แนะด้วยเหตุผลอันควรแก่การปฏิบัติ

2.4 แสดงความเป็นมิตรด้วยการทักทายปราศรัยอย่างสุภาพอ่อนน้อมตลอดจนให้การต้อนรับเมื่ออาจารย์มาเยี่ยมหรือทำการนิเทศ

2.5 เมื่อมีปัญหาคับข้องใจใด ๆควรแจ้งให้อาจารย์นิเทศก็ได้รับทราบเพื่อขอคำแนะนำ

3. อาจารย์พี่เลี้ยง

3.1 ให้ความเคารพนับถือและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

3.2 มีอัธยาศัยที่ดีรู้จักอ่อนน้อมและยิ้มแย้มแจ่มใสใช้วาจาสุภาพเหมาะสมไม่ก้าวร้าว

3.3 แสดงความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือตามแต่เวลาและโอกาสอันควร

3.4 ติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลต่าง ๆเพื่อให้รับรู้กิจกรรมโดยตลอด

3.5 พยายามเรียนรู้งานต่าง ๆจากอาจารย์ให้มากที่สุด

3.6 ขอคำแนะนำและคำติชมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอยู่สมอเพื่อไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.7 ส่งบันทึกแผนการสอนหรือบันทึกการปฏิบัติงานให้ตรวจอย่างสม่ำเสมอ

3.8 ควรหาโอกาสศึกษาสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยงให้มาก ๆเพื่อนำแบบอย่างที่ดีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของตน

3.9 เมื่อจะทำงานสิ่งใดแล้วเกิดความไม่แน่ใจหรือสงสัยควรสอบถามหรือปรึกษาหารือขอความคิดเห็นจากอาจารย์พี่เลี้ยงเสียก่อน

4.บุคลากรอื่น ๆในโรงเรียนหรือหน่วยงาน

4.1 มีสัมมาคารวะสำรวมทั้งกายวาจาและใจ

4.2 มีความจริงใจเสมอต้นเสมอปลาย

4.3 แสดงความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือและเป็นมิตรทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.4 แสดงความสามารถให้ปรากฏเป็นที่เชื่อถือ

4.5 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

5. เพื่อนนักศึกษาร่วมสถาบันและต่างสถาบัน

5.1 แสดงความเป็นมิตรซึ่งกันและกันมีความรักใคร่สามัคคีกัน

5.2 ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในทางวิชาการกิจกรรมของหมู่คณะตลอดจนปัญหาส่วนตัวบางประการที่เกี่ยวกับความคิดเห็นและตัดสินใจ

5.3 มีการพบปะปรึกษาหารือหรือประชุมกันเดือนละ 2 ครั้งและต้องบันทึกการประชุมด้วยทุกครั้งเพื่อให้อาจารย์นิเทศได้ทราบ

6. เจ้าหน้าที่และคนงานภารโรง

6.1 แสดงความเป็นมิตรด้วยการทักทายพูดคุยตามโอกาสอันควร

6.2 ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์เท่าที่จะทำได้

6.3 แสดงความมีน้ำใจสุภาพอ่อนโยน

7. บุคลากรในชุมชน

บุคลากรในชุมชนหมายถึงบุคคลต่าง ๆในชุมชนท้องถิ่นที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์ซึ่งเราจะต้องเกี่ยวข้องด้วยเช่นนายอำเภอศึกษาธิการอำเภอนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกำนันผู้ใหญ่บ้านชาวบ้านทั่วไปเป็นต้นนักศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

7.1 แสดงกริยาวาจาสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนเข้าหาบุคคลทุกฝ่าย

7.2 ให้ความช่วยเหลืองานของชุมชนตามสามารถและตามความเหมาะสม

7.3 สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลต่าง ๆในชุมชน

8. นักเรียน

8.1 เอาใจใส่ในผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียน

8.2 ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียนด้วยความจริงใจ

8.3 เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งกายวาจาใจและจริยธรรม

8.4 ใช้กริยาวาจาสุภาพให้ความรักและความเห็นอกเห็นใจต่อนักเรียนอย่างแท้จริง

8.5 ให้ความยุติธรรมในการตัดสินการกระทำต่างๆของนักเรียน

8.6 ให้ความอบอุ่นใจมีความเมตตากรุณาต่อเด็กนักเรียนโดยความเสมอภาค

8.7 ต้องเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กและรู้จักการนำเอาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้

8.8 ตระหนักถึงความแตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคนทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและด้านสติปัญญา

8.9 รับผิดชอบในการปกครองนักเรียน

8.10 มีความสนใจและตัดสินปัญหาที่เกิดกับนักเรียนอย่างรอบคอบ

8.11 ทำตนให้นักเรียนเคารพนับถือสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

8.12 ควรปฏิบัติตนต่อนักเรียนเพื่อรักษาความมีระเบียบวินัยของชั้นให้สอดคล้องกับคำแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง

8.13 พยายามเรียกชื่อและจำชื่อนักเรียนในชั้นให้ได้

8.14 การลงโทษนักเรียนทุกครั้งต้องขออนุญาตอาจารย์พี่เลี้ยงหรือผู้บริหารโรงเรียน

8.15 ขณะปฏิบัติการสอนหากอาจารย์นิเทศไปตรวจเยี่ยมให้ทำหน้าที่ต่อไปตามปกติ

8.16 แสดงความใจกว้างอดทนอดกลั้นต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

8.17 ไม่นำความลับส่วนตัวของนักเรียนมาเปิดเผย

ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา

ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น นักศึกษาฝึกสอนจะต้องทำงานและรับการประเมินจากบุคลากรมากมายเช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ บุคลากรต่างๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัยและจากทางโรงเรียนที่นักศึกษาทำการฝึกสอน ดังนั้นนักศึกษาต้องมีแบบอย่างที่ดีไม่ว่าจะเป็นครูบุคลากร ผู้บริหารในสถานที่ฝึกรวมทั้งอาจารย์นิเทศก์ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งจะส่งผลดีแก่ตัวนักศึกษาฝึกสอนนั้นมีลักษณะและบทบาทหน้าที่ของครูที่ดีเป็นอย่างมาก ครูที่ดีอันสมควรเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีผู้กล่าวถึงกันมากมายหลายแนวคิด ดังนี้

ยุพา นันทะไชย (2536: 181) ได้กล่าวถึงคิดเห็นถึงเรื่องลักษณะของครูที่ดีตามความคิดเห็นของ สาโรช บัวศรี ไว้ 5 ด้านด้วยกัน ซึ่งมีการบรรยายรายละเอียดถึงลักษณะของครูที่ดีเอาไว้โดยละเอียดมีการจำแนกเป็นข้อๆ ให้เห็น ดังนี้

1. สามารถทำการสอนให้เป็นอย่างดี โดยรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ ใช้หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก วางแผนการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน ใช้วิธีการสอนต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ใช้วิธีการวัดผลและแบบทดสอบได้อย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนทำให้บรรยากาศเหมาะสมในการเรียนรู้ ปกครองชั้นและบริหารงานของชั้นได้ดีและปฏิบัติงานธุรการต่างๆ ของโรงเรียนได้

2. สามารถอบรมแนะแนวและปกครองได้อย่างดีโดยรู้จัก หลักการที่ว่าถ้าทุกคนสร้างคุณธรรมและหลักธรรมต่างๆ ไว้ประจำตัวได้แล้วก็ย่อมจะปกครองตัวเองได้ ใช้หลักการและวิธีการของการแนะแนวและการอบรมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบิดามารดาและผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนการอบรม ใช้ผลงานการวิจัยให้เป็นประโยชน์ในการอบรม

3. สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดีโดยรู้จักความสำคัญของกิจกรรมในหลักสูตรหรือกิจกรรมร่วมหลักสูตรในการเรียนการสอน รับหน้าที่และภาระในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นอย่างเต็มใจ รักษาสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้ร่วมงานทั้งปวง

4. สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีและร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี โดยรู้จัดวางตนให้สมกับเป็นครู ช่วยเหลือในการปรับปรุงตามที่เหมาะสม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนตามที่เหมาะสม

5. สามารถเป็นครูชั้นวิชาชีพโดยรู้จักเพิ่มพูนความรู้แก่อาชีพครูโดยการเรียนค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาการ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมทางวิชาการ ยึดถือธรรมเนียมของผู้เป็นครูอย่างเคร่งครัด ส่งเสริมตนเองให้งอกงามในทางวิชาการอยู่เสมอ ช่วยเหลือแนะนำผู้ที่เข้ามาเป็นครูใหม่และดูแลแนะนำผู้ที่จะมาเป็นนักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนของตน

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2545: 63-65) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ธรรมนูญชีวิต ในหัวข้อเรื่อง คนผู้สั่งสอนหรือให้การศึกษาไว้ว่า ครู อาจารย์พึงประกอบด้วยคุณสมบัติและประพฤติตามหลักปฏิบัติดังนี้

1. กัลยาณมิตรธรรม 7 คือ ธรรมอันเป็นองค์คุณของกัลยาณมิตร 7 ประการประกอบด้วย

1.1 ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่รักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป มีเมตตากรุณา ใส่ใจคนและประโยชน์สุขของเขา เข้าถึงจิตใจ สร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนใจให้ผู้เรียนอยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

1.2 ครุ คือ การทำตัวให้เป็นบุคคลที่มีความหนักแน่นถือหลักการสำคัญ มีจิตใจมั่นคงประกอบด้วยความรู้น่าเคารพและมีความประพฤติสมแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

1.3 ภาวนีโย คือ ความมีรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริงและเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความประพฤติอันดีงาม ทำให้ศิษย์เอ่ยอ้างและรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจและภูมิใจ

1.4 วัตตา คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อใดควรพูดอะไร อย่างไร เป็นผู้มีความมานะในการตักเตือนสั่งสอนโดยไม่เกรงกลัวว่าจะเกลียดหรือโกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด เป็นที่ปรึกษาที่ดี

1.5 วจนักขโม คือ ความเป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำพร้อมรับฟังคำปรึกษาซักถาม แม้จุกจิก ตลอดจนคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ อดทนฟังได้ไม่เบื่อหน่ายโดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง

1.6 คัมภีรกถกัตตา คือ การรู้จักสอนจากง่ายไปหายากหรือมีความลึกซึ้งขึ้นโดยลำดับ

1.7 โน จัฏฐาเน นิโยชเย คือ การรู้จักแนะนำในทางที่ถูกที่ควร ไม่แนะนำนอกลู่ทาง ไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อม

2. ธรรมเทศกธรรม 5 คือ ธรรมของผู้แสดงธรรมที่ดี 5 ประการ ประกอบด้วย

2.1 อนุบุพพิกถา คือ แสดงหลักธรรมหรือเนื้อหาตามลำดับความยากง่ายลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับ

2.2 ปริยายทัสสาวี คือ ชี้แจงยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจชัดในแต่ละแง่ในแต่ละประเด็น อธิบาย ยักเยื้องไปต่างๆ ให้มองเห็นกระจ่างตามแนวเหตุผล

2.3 อนุทยตา คือ สอนด้วยจิตเมตตา มุ่งให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสอน

2.4 อนามิสันดร คือ สอนโดยไม่มุ่งจะได้ลาภ สินจ้างหรือผลประโยชน์ตอบแทน

2.5 อ นุปหัจจ์ คือ สอนตามหลักตามเนื้อหามุ่งแสดงอรรถแสดงธรรม ไม่ยกตน ไม่เสียดสีข่มขี่ผู้อื่น

3. ครูมีลีลาของนักสอน มี 3 ประการ ประกอบด้วย

3.1 สันทัสสนา คือ จะสอนอะไรก็ชี้แจงเหตุผล แยกแยะอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้งดั่งจูงมือไปให้เห็นกับตา

3.2 สมาทปนา คือ สิ่งใดควรทำก็บรรยายให้มองเห็นความสำคัญและซาบซึ้งในคุณค่าเห็นสมจริงจนผู้ฟังยอมรับ อยากลงมือทำหรือนำไปปฏิบัติ

3.3 สมุตเตชนา คือ ปลุกใจให้คึกคัก เกิดความกระตือรือร้น มีกำลังใจเข้มแข็ง มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จ ไม่กลัวเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบาก

4. มีการตรวจสอบตนเอง 3 ประการหมายความถึง ครูอาจตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งมี 3 ประการ ประกอบด้วย

4.1 สันทัศนา หมายถึง สอนด้วยความรู้จริง ทำได้จริงจึงสอน

4.2 สมาทปนา หมายถึง สอนอย่างมีเหตุผลให้เขาพิจารณาเข้าใจแจ้งด้วยปัญญาของเขาเอง

4.3 สัมปหังสนา หมายถึง สอนให้ได้ผลจริง สำเร็จความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้นๆ

5. ทักขิณทิศ (ทิศเบื้องขวา) คือ อาจารย์ที่ดีย่อมอนุเคราะห์ศิษย์ด้วย 5 สถาน ประกอบด้วย

5.1 แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี หมายถึง ให้คำแนะนำอันเป็นคุณประโยชน์แก่ศิษย์

5.2 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง หมายถึง ให้การศึกษาวิชาที่ดีมีประโยชน์และมุ่งมั่นในการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจแจ่มแจ้ง

5.3 บอกศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง หมายถึง ให้การศึกษาวิชาต่างๆ แก่ศิษย์โดยไม่ปิดบังอำพรางความรู้ใดๆ

5.4 ส่งเสริมยกย่องความดีงามความสามารถให้ปรากฏ หมายถึง การที่กล่าวชมเชยศิษย์ที่ดีแก่มหาชนทั้งหลาย

5.5 สร้างความคุ้มภัยในสารทิศ หมายถึง สอนฝึกให้ศิษย์ใช้วิชาเลี้ยงชีพได้จริงและรู้จักดำรงตนด้วยดีที่จะเป็นประกันให้ดำเนินชีวิตดีงามโดยสวัสดีมีความสุขเจริญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานพระบรมราชราโชวาทแก่ครูอาวุโส เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ.2522 มีใจความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะครูที่ดี ดังนี้ “ความเป็นครูนั้นประกอบด้วยสิ่งที่มีคุณค่าหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือ ความรู้ที่ดีประกอบด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องที่แน่นแฟ้นกระจ่างในใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่างๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำที่จะพูดทุกอย่างได้โดยถูกต้อง ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งได้แก่ ความดี คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณาเห็นใจและปรารถนาต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่ง ได้แก่ ความสามารถที่จะเผื่อแผ่และถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผล ความเป็นครูมีอยู่แล้วย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ด้วย ผู้ที่มีความสมบูรณ์อยู่ในตัว นอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้วยังช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสเข้าสัมพันธ์เกี่ยวข้องบรรลุถึงความดี ความเจริญไปด้วย” (ยุพา นันทะไชย. 2536 : 179)

จากแนวความคิดทางวิชาการและกฎเกณฑ์ต่างๆดังที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรวมทั้งบุคลาการทางการศึกษานั้น ควรจะปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างดี เป็นครูที่ดีแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนและการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมของความเป็นครู หรือการมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของความเป็นครูและสมรรถภาพของความเป็นครู อย่างไรก็ตามบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่รับผิดชอบ แนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ประเมินผลที่จะส่งเสริมให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น คือ อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัยหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อาจารย์นิเทศวิชาเฉพาะ ซึ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลสามารถกล่าวสรุปได้ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง ดังนี้

1. ชี้แนะให้นักศึกษาทราบและเข้าใจถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ครู

2. มอบหมายงานในหน้าที่ครู แผนการสอนในช่วงของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พร้อมตรวจและให้คำแนะนำในการทำบันทึกการสอนก่อนนักศึกษาจะใช้สอนในชั้นเรียน

3. ให้คำแนะนำในเรื่องทั่วๆไป เช่น ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาการแต่งกาย ฯลฯ

4. สังเกตการสอนของนักศึกษาในชั้นเรียนทุกครั้งพร้อมทั้งบันทึกข้อเสนอแนะในสมุดบันทึกการนิเทศและการประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

5.ประเมินผลและร่วมตัดสินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาในความดูแลแบบประเมินผลตามระยะเวลาที่กำหนด

6.ร่วมปรึกษากับอาจารย์นิเทศประจำวิชาเอก ในเรื่องการสอนการประเมินผลและเรื่องอื่นที่เกิดขึ้นเป็นกรณีพิเศษ

7. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในการจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดป้ายนิเทศจัดนิทรรศการหรือโครงการพิเศษต่างๆ ฯลฯ

8. ในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นกับนักศึกษาอาจารย์พี่เลี้ยงต้องแจ้งให้อาจารย์นิเทศประจำสถานศึกษาหรืออาจารย์นิเทศประจำวิชาทราบเพื่อแก้ไขปัญหาทันที

9. ทำหน้าที่ประเมินแบบประเมินต่อไปนี้ของนักศึกษา คือ

9.1 คุณลักษณะและการปฏิบัติตน

9.2 งานในหน้าที่ครู

9.3 สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้

9.4 สมุดบันทึกผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

10. ทำหน้าที่สรุปผลการประเมินนักศึกษาที่ได้รับการประเมินจากอาจารย์นิเทศประจำสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง

11. ส่งแบบประเมินทุกแบบพร้อมผลสรุปแจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง โดยแบ่งเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสายเทคนิคการศึกษา ดังนี้

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูป

1. แนะนำนักศึกษาต่อนักเรียนในชั้นที่ทำการสอน

2. แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพการเรียนของเด็กนักเรียน การปกครองชั้นตลอดจนการทำงานธุรการในชั้นเรียน

3. ให้โอกาสนักศึกษาได้สังเกตการสอนของตน (อาจารย์พี่เลี้ยง) บ้างเพื่อนำไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

4. แนะนำสาธิตการสอน และทำกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

5. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในเรื่องของการทำกำหนดการสอน แผนการสอนและอื่นๆ

6. สังเกตการสอน การทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาโดยสม่ำเสมอพร้อมกับให้คำชี้แนะ

7. ช่วยเหลือแนะนำ นักศึกษาในด้านการจัดทำและการใช้สื่อการสอนตลอดจนแหล่งวิชาการในชุมชน

8. ตรวจแผนการสอนของนักศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงก่อนนำไปทำการสอน

9. ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์จากสถาบันเมื่อพบว่าการปฏิบัติงานด้านการสอนหรือด้านอื่นๆ ของนักศึกษามีปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

10. ประเมินผลการสอบสอนของนักศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและยุติธรรม

11. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

12. สรุปประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสายเทคนิคการศึกษา

1. แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์

2. แนะนำสาธิตการปฏิบัติงานต่างๆ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะของแต่ละสาขาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

3. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในเรื่องการเขียนบันทึกการปฏิบัติงานและอื่นๆ

4. สังเกตการปฏิบัติงานของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบว่างานใดบกพร่องควรให้คำแนะนำเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพดำเนินไปด้วยดี

5. ตรวจสมุดบันทึกการปฏิบัติงานของนักศึกษาพร้อมให้ข้อเสนอแนะ

6. ปรึกษาหารือกับอาจารย์นิเทศก์จากสถาบันเมื่อพบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านการปฏิบัติงาน หรือด้านอื่นๆเพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน

7. วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นระยะๆ

8. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับหน่วยงานหรือสถานศึกษา

9. สรุปการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ประจำหน่วยงานหรือสถานศึกษา

โดยสรุป อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อนักศึกษาฝึกสอน เปรียบเสมือนเป็นครูส่วนตัวของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งมีบทบาท หน้าที่ คุณสมบัติต่างๆ จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นเพียงบางส่วนที่จะช่วยส่งเสริมให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นมีประสิทธิภาพ เช่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจและประเมินผลงานของนักศึกษา ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาฝึกสอน มอบหมายงาน เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

อาจารย์นิเทศก์ประจำสถานศึกษาคือ อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ดูแล แนะนำการปฏิบัติงานของนักศึกษาทั่วๆไประหว่างที่นักศึกษามาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานิเทศการสอนและร่วมประเมินผลกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัย ซึ่งบทบาทหน้าที่โดยรวมของอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนมีดังนี้

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ดังนี้

1. พบนักศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสร้างความคุ้นเคยและแนะนำเรื่องทั่วๆไปเกี่ยวกับสถานศึกษาและแนะนำนักศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา

2. แนะนำการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะความเป็นครูแก่นักศึกษา

3. แก้ไขปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

4. ทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะและการปฏิบัติตนของนักศึกษา

5. เป็นผู้ส่งแบบประเมินจากสถานศึกษา ซึ่งได้แก่แบบประเมินทั้งหมดจากอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศประจำสถานศึกษาเองมายังศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2554: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียน ดังนี้

1. ควบคุมดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกคนให้ประพฤติตนอย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

2. ดำเนินให้นักศึกษาปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เช่นในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปดังนี้

2.1 ไม่ควรจัดคาบสอนให้นักศึกษามากเกินไปจนทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ควรจัด 10 -12 คาบ/สัปดาห์)

2.2 ไม่ควรจัดให้นักศึกษาสอนหลายวิชามากเกินไปเพราะจะทำให้นักศึกษาต้องเตรียมการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหนักจนขาดประสิทธิภาพ

2.3 งานโครงการพัฒนานักเรียนโรงเรียนหรือชุมชนมหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอนซึ่งเริ่มตั้งแต่การประชุมวางแผนเพื่อเขียนและนำเสนอโครงการจนกระทั่งถึงขั้นตอนการประเมินผลโครงการดังนั้นจึงพิจารณาความเหมาะสมหลายๆด้านเช่นระยะเวลาในการดำเนินงานงบประมาณกำลังคนประโยชน์และประสบการณ์ที่นักศึกษาจะได้รับ

3. ประสานงานติดตามผลให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยง

4. ดูแลในเรื่องการสอบสอนของนักศึกษา (การฝึกประสบการณ์วิชาชาชีพครูเต็มรูป) ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและยุติธรรม

5. ประสานและร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

6. ตรวจสมุดบันทึกแผนการสอนหรือสมุดบันทึกการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นระยะพร้อมกับให้คำแนะนำข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข

7. ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

บทบาทหน้าที่อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัย

อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยหรืออาจารย์นิเทศวิชาเฉพาะนั้นเป็นผู้ที่ทางสถาบันผลิตครูมอบหมายให้เป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ประสานกับโรงเรียนร่วมผลิตครูในด้านต่าง ๆเช่น การชี้แจงถึงวัตถุประสงค์นโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนนั้นมีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษา นิเทศและให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาให้มีพัฒนาการในการปฏิบัติการสอนและสามารถเป็นครูที่ดีมีสมรรถภาพของครูโดยครบถ้วนภายหลังการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกับมีหน้าที่ในการติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาในโรงเรียน (วรรณทิพาและภาวิณี, 2545) จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศพบว่ามีผู้สนใจศึกษาและกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัย ดังนี้

แมคอินไทร์และไบรด์(McIntyrc and Byrd. 1996: 139) ได้สร้างแบบจำลองบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ เพื่อศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐอริโซน่า (Arizona State University) ในปี ค.ศ. 1992 โดยกำหนดขอบเขตบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ไว้ 3 ด้าน 14 หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. บทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านพี่เลี้ยง

1.1 ตรวจแผนการสอนและสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนรวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ

1.2 ส่งเสริมและให้กำลังใจนักศึกษาฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน

1.3 ประเมินคุณภาพแผนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

1.4 จัดให้มีการสัมมนาอย่างเป็นทีมระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน

1.5 บันทึกวิดีโอเทปการสอนของนักศึกษาฝึกสอน (เพื่อศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน)

2. บทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านผู้ตีความ/ให้การอธิบาย

2.1 อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกันเกี่ยวกับข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ระหว่างนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

2.2 มีหน้าที่ไกล่เกลี่ย/ประนีประนอม ความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านแผนการสอน ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน

2.3 เป็นผู้เชื่อมประสานงานระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

2.4 มีหน้าที่ไกล่เกลี่ย ประนีประนอมข้อขัดแย้ง ในด้านบุคลิกภาพระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน

2.5 สังเกตอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อพิจารณา/ศึกษาแผนการสอน และการจัดการเรียนการสอน

3. บทบาทอาจารย์นิเทศก์ด้านเป็นแหล่งทรัพยากรทางวิชาชีพ

3.1 ทบทวนสิ่งที่รับผิดชอบ ตารางปฏิบัติการและข้อบังคับต่างๆ ที่นักศึกษาฝึกสอนต้องจัดทำตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

3.2 ปรึกษาหารือเป็นส่วนตัวกับอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน

3.3 ช่วย/ให้คำแนะนำ อาจารย์พี่เลี้ยงในการจัดเตรียมข้อบรรยายสรุปการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอนตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

3.4 ให้การส่งเสริมและสนับสนุนอาจารย์พี่เลี้ยงเสมือนเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากในฐานะนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงได้กลายเป็นองค์ประกอบ 3 ส่วนของงานสำคัญคือ การฝึกสอนการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายที่ทำงานร่วมกัน เพื่อสัมฤทธิผลที่ดีของการฝึกสอน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรศึกษาในบริบทของสังคมไทย

มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Anonymous. 2009: Online) ได้กำหนดให้อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสารอย่างชัดเจนและเป็นประจำกับนักศึกษาครูครูพี่เลี้ยงและผู้ประสานงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสถาบันผลิตครูกับโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูช่วยครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาครูในการแก้ปัญหาสังเกตการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครูอย่างน้อย 4 ครั้งในแต่ละภาคการศึกษาให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการปฏิบัติการสอนกับนักศึกษาครู เขียนรายงานสรุปเกี่ยวกับการสังเกตการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครูให้กับผู้ประสานงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพช่วยผู้ประสานงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการจัดสัมมนาการปฏิบัติการสอนของนิสิตครูและประเมินการปฏิบัติการสอนของนิสิตครู

วรรณทิพา รอดแรงค้า (2553: 552) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศโดยสรุปดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทเป็นผู้สังเกตการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับกับนิสิตปฏิบัติการสอนหลังนิสิตสอนเสร็จ

2. อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษากับนิสิตปฏิบัติการสอน

3. อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทเป็นผู้ประเมินและทำการประเมินการสอนของนิสิต

4. อาจารย์นิเทศมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนร่วมผลิตครู

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551 : Online) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัยและอาจารย์นิเทศวิชาเฉพาะ ดังนี้

1. มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทหรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์

2. มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือมีประสบการณ์การนิเทศอย่างน้อย 1 ปีหรือได้รับการฝึกอบรมกระบวนการนิเทศตามที่ศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพจัดให้

3. มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ปละปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายบรรลุวัตถุประสงค์

4. หากเป็นอาจารย์นิเทศสาขาวิชาเฉพาะต้องมีคุณวุฒิตรงตามสาขานั้น

5. อาจารย์นิเทศก์ประกอบด้วยอาจารย์นิเทศทั่วไปและอาจารย์นิเทศสาขาวิชาเฉพาะมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

5.1 อาจารย์นิเทศก์ประสอนงานทั่วไป คือ คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และคณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่สถาบันแต่งตั้งขึ้น ทำหน้าที่ดูแลและแนะนำการปฏิบัติงานของนักศึกษาทั่วๆ ไป โดยเฉพาะในเรื่องคุณลักษณะของครูทำหน้าที่ประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศประจำวิชาเอกและศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

5.1.1 พบนักศึกษาในความดูแลเพื่อสร้างความคุ้นเคยสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

5.1.2 นำส่งนักศึกษาเพื่อรายงานตัวเข้าปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

5.1.3 นิเทศทั่วไป เพื่อรับทราบข้อมูลต่างๆพร้อมทั้งให้คำแนะนำนักศึกษาทั้งในด้านการเรียนการสอนในงานหน้าที่ครูการปรับตัว การปฏิบัติงาน การแต่งกายตามระเบียบและความมีวินัยในการปฏิบัติงาน

5.1.4 ตรวจบันทึกกิจกรรมพิเศษ งานพิเศษที่มอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติเช่น การจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาโรงเรียนและการตรวจบันทึกประจำวันในสมุดบันทึกของนักศึกษา

5.1.5 บันทึกผลการนิเทศ ข้อเสนอแนะลงในสมุดบันทึกทุกครั้งที่มีการนิเทศ

5.1.6 ทำหน้าที่ประเมินคุณลักษณะและการประเมินการปฏิบัติในแบบประเมิน

5.1.7 นิเทศทั่วไปนักศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

5.2 อาจารย์นิเทศประจำสาขาทำหน้าที่นิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามสาขาวิชาเฉพาะให้คำแนะนำในการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนสื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลการเรียนรู้โดยทำหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

5.2.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนในสาขาวิชาเฉพาะเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาออกฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

5.2.2 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้

5.2.3 ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้และติดตามการพัฒนาการทำแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

5.2.4 นิเทศการจัดการเรียนรู้ การทำโครงการวิชาการการวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ ของนักศึกษาอย่างน้อยคนละครั้ง / เดือน

5.2.5 บันทึกผลการนิเทศลงในสมุดบันทึกการนิเทศและการประเมินผลการฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

6. ร่วมปรึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนเพื่อการพัฒนาการฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา

7. ทำหน้าที่ประเมินแบบประเมินต่อไปนี้ของนักศึกษา คือ

7.1 ด้านคุณลักษณะและการปฏิบัติตน

7.2 ด้านงานในหน้าที่ครู

7.3 ด้านสมรรถภาพการสอน

7.4 งานวิจัยในชั้นเรียน

8. ร่วมปรึกษากับอาจารย์พี่เลี้ยงและศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์เพื่อการตัดสินผลการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ โรงเรียนหรือสถานศึกษาที่อยู่ในเครือข่ายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งอาจจะคัดเลือกมาจากคณะกรรมการฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยนั้นๆ โดยระบุให้นักศึกษาฝึกสอนต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนหรือสถานศึกษาในเครือข่ายเท่านั้น ในบางกรณีอาจจะเป็นโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในเครือข่าย แต่เป็นโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่นักศึกษาเลือกเองแต่ต้องได้รับการพิจารณาจากทางมหาวิทยาลัย โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญมาก เพราะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพนั้น นักศึกษาฝึกสอนมีความจำเป็นต้องฝึกในสถานศึกษาที่มีความพร้อมที่จะร่วมพัฒนาวิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาฝึกสอน ซึ่งโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจะตระหนักและให้ความสำคัญกับภาระงานของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนที่จะทำร่วมกับมหาวิทยาลัย โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรร่วมมือกันวางแผนหาแนวทางในการช่วยเหลือเกื้อหนุนในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ ส่งเสริม แนะนำ มอบหมายงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม ดูแล ช่วยเหลือ ประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้มีบุคลากรที่นักศึกษาจะต้องทำงานร่วมในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลายท่าน ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนจะต้องยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี ในที่นี้มีผู้ที่กล่าวถึงผู้ที่มีบทบาทหน้าที่หลักของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และผู้บริหารสานศึกษาเพื่อที่จะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนประสบความสำเร็จ ดังนี้

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551: ออนไลน์) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา

1. พิจารณารับนักศึกษาในจำนวนที่สามารถรับได้ให้นักศึกษามีโอกาสได้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามโปรแกรมที่คณะศึกษาศาสตร์กำหนด

2. ปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้ถูกต้อง

3. ดำเนินการจัดอาจารย์พี่เลี้ยง รายวิชา ชั้นจำนวนชั่วโมงที่สอน และงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาให้กับนักศึกษา

4. ดูแลและให้คำแนะนำนักศึกษาให้ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา

5. ให้ข้อเสนอการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาแก่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

6. ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและให้เสนอเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแก่คณะศึกษาศาสตร์

7. สอดส่องดูแลกระตุ้นอาจารย์พี่เลี้ยงให้เอาใจใส่ร่วมมือทำงานกับนักศึกษาไม่ทอดทิ้งนักศึกษาหรือผลักภาระให้นักศึกษาเกินความเหมาะสม

8. ส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษาที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนและชุมชน

9. ส่งแบบประเมินนักศึกษาทั้งหมดจากอาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยงมายังศูนย์ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2552: 3) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจอันดีกับบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้แก่นักศึกษาครู

2. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศและกำหนดครูพี่เลี้ยงที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพื่อให้คำแนะนำและเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภายในโรงเรียน

4. จัดปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์พร้อมครูพี่เลี้ยงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในการมาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนและชุมชน

4.2 ภารกิจและกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนและการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน

4.3 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ

4.4 แนวปฏิบัติของโรงเรียน

4.5 การปฏิบัติงานและสถานที่ปฏิบัติงานของนักศึกษา

4.6 การแต่งกาย การพูด การวางตนและการมีน้ำใจของนักศึกษาครู

4.7 รับการแนะนำให้รู้จักผู้บริหาร บุคลากรฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ครูผู้สอนในวิชาที่นักศึกษาครูจะต้องศึกษาสังเกตผู้เรียน

4.8 การมาปฏิบัติงานและเลิกงานของนักศึกษาครูต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดและต้องลงเวลาในแฟ้มที่มหาวิทยาลัยจัดให้

5. ประสานงานกับฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัย

6. ร่วมพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2554: ออนไลน์) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1. ให้การปฐมนิเทศแก่นักศึกษา โดยแนะนำให้รู้จักบุคลากร สถานที่ ฯลฯและมอบหมายงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ

2. ดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา

3. ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และการปฏิบัติตนของนักศึกษา

4. เลือกสรรบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนหรือสถานศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยง

5. มอบหมายงานในหน้าที่ให้กับอาจารย์พี่เลี้ยงอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนหรือสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

6. ประสานงานติดตามผล ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

7. ดูแลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นไปตามระเบียบ

8. ประสานงานและร่วมมือกับมหาวิทยาลัย หรืออาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

9. ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นแก่มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดและการดำเนินงานเพื่อพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

10. เมื่อมีเหตุที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัย/โรงเรียนหรือสถานศึกษาควรแจ้งให้มหาวิทยาลัยทราบโดยเร็ว เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขต่อไป

ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์

สำหรับมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพสังกัดอยู่โดยส่วนมากจะมีศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทำหน้าที่จัดโครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งจะทำหน้าโดยรวมดังนี้

1. ช่วยเหลือให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียนต่าง ๆที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์ โดยจัดบริการทางวิชาการให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนในรูปของการสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ฯลฯซึ่งจะก่อประโยชน์ต่ออาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนเองในการนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนการนิเทศภายในของโรงเรียน และการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ช่วยเหลือเกื้อหนุนระหว่างสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาสังกัดกับโรงเรียนต่างๆที่นักศึกษาทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องการให้ชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้นักศึกษาครูมีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทางคณะศึกษาศาสตร์และโรงเรียนควรมีการประสานงานกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการที่จะพัฒนารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนักเรียนได้อย่างแท้จริง

3. คณะศึกษาศาสตร์ ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือผู้ที่รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนควรมีการจัดอบรมให้แก่อาจารย์พี่เลี้ยงในด้านการนิเทศและเทคนิควิธีการ สอนต่างๆเพื่อให้อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถนำเอาความรู้ด้านเนื้อหาและเทคนิควิธีการต่างๆไปแนะนำให้แก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

จะเห็นได้ว่า โครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะทำหน้าที่ตั้งแต่นักศึกษาเข้ารับการศึกษาในสายอาชีพครูไปจนจบการศึกษา และหน้าที่สำคัญที่สุดคือปีการศึกษาที่นักศึกษาจะต้องออกไปฝึกปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษา ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีหน้าที่ครอบคลุมทั้ง นักศึกษาฝึกสอน โรงเรียนในเครือข่ายฝึกสอน ครูพี่เลี้ยง ครูนิเทศประจำโรงเรียน ครูนิเทศจากมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบประสานงานทั้งหมด ส่งเสริม ติดตาม ดูแล ประเมินผล จัดกิจกรรมพัฒนาต่างๆ แนะนำชี้แจง ช่วยเหลือในส่วนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งหมด จากที่ได้กล่าวมานั้นยังมีผู้ที่ศึกษา มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้กล่าวถึงภาระ บทบาทหน้าที่ของศูนย์หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2551 : Online) ได้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อทำหน้าที่ในโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. จัดหาและติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นหน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งบุคลากรของโรงเรียนและสถาบันให้เข้าใจตรงกันถึงหลักการ จุดมุ่งหมายและวิธีการของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตลอดจนวิธีการประเมินผล

3. จัดนักศึกษาออกฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามโรงเรียนที่กำหนด (นักศึกษาจะต้องผ่านการปฏิบัติในรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1-3 มาแล้ว และได้ผลการเรียนไม่ต่ำกว่า C

4. จัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจวิธีการและงานในหน้าที่ครูที่นักศึกษาต้องมีหน้าที่รับผิดชอบให้นักศึกษาเข้าใจถึงการปฏิบัติตนโดยเฉพาะการสร้างคุณลักษณะครูที่ดี เช่นการสร้างบุคลิกภาพทั้งการแต่งกาย กิริยามารยาท

ตลอดจนสร้างวินัยในตนเองชี้แจงเอกสารรูปแบบต่าง ๆที่ต้องใช้ ตลอดจนแบบและวิธีการประเมินผล เกณฑ์การตัดสินและแบบบันทึกต่าง ๆ

5. จัดให้มีการสัมมนาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบปัญหาต่าง ๆและช่วยกัน เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ จัดกานสัมมนาปัญหาการฝึกปฏิบัติมีแนวทางการจัดการดังนี้

5.1 จัดสัมมนาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาทั้งระหว่างการปฏิบัติงานและหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้ว

5.2 ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วยนักศึกษา ครู อาจารย์นิเทศอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกัน

5.3 การจัดสัมมนาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาควรจัดเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในกลุ่มเฉพาะสาขา และภาคเรียนละ 2 ครั้ง ในภาพรวมของคณะฯ

5.4 การจัดสัมมนาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาหลังจากเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานให้จัดที่คณะศึกษาศาสตร์โดยแบ่งกลุ่มตามวิชาเอกหรือตามสถานศึกษาที่ปฏิบัติการสอนเพื่อร่วมกันเสนอปัญหาและแนวทางในการแก้ไขแล้วให้ทุกกลุ่มเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการฝึกปฏิบัติงานในรุ่นต่อไปด้วย

6. ทำหน้าที่ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม การปฐมนิเทศ และการสัมมนาทุกครั้งระหว่างและหลังการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา

7. ทำหน้าที่รวบรวมผลการประเมินทุกแบบของนักศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในสถาบันศึกษาแต่ละคนจากทั้งสองหน่วยงาน (สถานศึกษาที่นักศึกษาปฏิบัติการสอน และคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัย)

8. ทำหน้าที่ร่วมกับอาจารย์นิเทศประจำสาขาวิชาในการตัดสินใจชี้ขาดผลการประเมินครั้งสุดท้าย (ตัดเกรด)ของนักศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาแต่ละคน

ทัศนีย์จันติยะ (2552: 2-3) ได้กล่าวในประมวลการสอน (Course Syllabus) ถึงบทบาทหน้าที่ของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในรายวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ว่าด้วยเรื่องการปฏิบัติการสอน ดังนี้

1. ปฐมนิเทศผู้บริหารสถานศึกษาอาจารย์นิเทศครูพี่เลี้ยงและนิสิตก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทำความเข้าใจในกระบวนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระหว่างฝึกปฏิบัติการสอนและการเตรียมความพร้อม โดยการสรุปทบทวนเพิ่มเติมความรู้และทักษะที่จาเป็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ส่งมอบนักศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยจะส่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนเปิดภาคเรียนโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมี

ทั้งที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกำหนดระยะเวลาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรวมทั้งสิ้น 18 สัปดาห์โดยปฏิบัติงานสอน 8-12 คาบ/สัปดาห์ 3

3. เยี่ยมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องออกเยี่ยมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้งโดยขอพบกับผู้บริหารอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชา/กลุ่มสาระอาจารย์พี่เลี้ยงและตัวนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4.นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4.1 อาจารย์นิเทศก์ที่แต่ละสาขาวิชาเสนอชื่อให้คณะฯดำเนินการแต่งตั้งจะทำหน้าที่นิเทศการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาแต่ละคนจะต้องได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์อย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง

4.2 อาจารย์พี่เลี้ยงที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาจะทำการนิเทศดูแลติดตามการสอนและปฏิบัติงานครูตลอดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

5. จัดประชุมอภิปรายระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Conference) คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้กำหนดให้มีการประชุมอภิปรายระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเดือนละ 1 ครั้งโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวทางแก้ไขปัญหาบางประการที่นักศึกษาพบในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยมีอาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มอภิปรายและทำหน้าที่ประเมินผลด้วย

6. จัดสัมมนาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อให้นักศึกษาได้นำประสบการณ์และข้อคิดเห็นจากการฝึกปฏิบัติงานสอนมาวิเคราะห์อภิปรายและประเมินผลรวมสรุปพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมทั้งเสนอโครงร่างการวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 คำหมาน คนไค (2543 : 56-59) กล่าวว่า ครูจำเป็นที่ต้องปฏิรูปตนเองในด้านต่างๆ 3 ด้านได้แก่ ด้านคุณสมบัติและคุณลักษณะ ด้านการปฏิบัติตนและด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งจำแนกกระบวนการจำแนกงานของครูออกเป็น 4 ขั้นดังนี้

1. ขั้นเข้าใจผู้เรียนและชุมชน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน สังเกตศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียนอย่างรอบด้าน

2. ขั้นเตรียมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย การแบ่งกลุ่มนักเรียน วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ทำแผนการสอน และองค์ความรู้ที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

3. ขั้นพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ตามสภาพของผู้เรียน สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วงเวลา เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้วิธีการและจัดกิจกรรมต่างๆ หลากหลาย

4. ขั้นประเมินผู้เรียนและรายงานผล ประกอบด้วย การเตรียมเครื่องมือการประเมิน ทดสอบและประเมินผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือต่างๆ จัดทำรายงานการประเมินเพื่อนำผลย้อนกลับมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2546 นายปองพล อดิเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้แถลงเกี่ยวกับการปฏิรูปการผลิตครู โดยใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2547 ซึ่งจะเป็นการเรียนวิชาการ 4 ปีและปฏิบัติการสอน 1 ปี หลักสูตรจะเน้นการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เช่น ปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานบริการของโรงเรียน ศึกษาชุมชนและงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 6)อย่างไรก็ตามก่อนการปฏิรูปการผลิตครูดังกล่าวเป็นหลักสูตรการผลิตครู 4 ปี ใช้เวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพียง 1 ภาคการศึกษา ซึ่งได้มีผู้ที่สนใจศึกษา ค้นคว้าวิจัยถึงปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิต นักศึกษาวิชาชีพครูหลักสูตร 4 ปีไว้หลายท่านดังนี้

ศิริ สุเสารัจ (2545: 119) ได้กล่าวว่า ระยะแรกของการปฏิรูปการศึกษาปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวคือ ครูยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งในด้านความหมาย ขอบข่ายรวมทั้งวิธีการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต่อมาเมื่อได้รับความรู้จากการแนะนำ การอบรมและจากเอกสารพิมพ์ ตลอดจนจากสื่อสารมวลชนมากขึ้น ครูจึงเริ่มมีความรู้ความเข้าใจในภาพกว้างๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศรีมงคล เทพเรณู (2544) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น นิสิตครูมีความรู้ด้านเนื้อหาไม่ดีพอ ขาดความมั่นใจในการสอน คุมชั้นเรียนไม่ได้และนิสิตครูบางคนมีความเห็นทางวิชาการไม่ตรงกับครูพี่เลี้ยง ไม่ให้ความร่วมมือ ขาดประสบการณ์ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ไม่ดีพอ

วรรณทิพา รอดแรงค้า และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2545) ได้สำรวจปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาในสาขาวิชาพลศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์และสุขศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 – 2544 ซึ่งได้สรุปปัญหาออกเป็นด้านๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านการเตรียมการสอน
2. ปัญหาด้านการสอน
3. ปัญหาด้านการผลิตและเลือกอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับบทเรียน
4. ปัญหาในการเตรียมอุปกรณ์การสอน

5. ปัญหาด้านตัวนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

6. ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศ

7. ปัญหาด้านโรงเรียน

8. ปัญหาการเขียนแผนการสอน

ประสาท เนืองเฉลิม (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาครูวิทยาศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่ามีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ด้านตัวนิสิต พบว่า นิสิตหลายคนตื่นเต้น ประหม่า ทำให้นิสิตต้องเตรียมการสอนอย่างดี ต้องรู้และเข้าใจหลักการสอน เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ เป็นต้น อีกทั้งนิสิตยังรู้สึกว่าตนเองยังขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ด้านการสอน ขาดประสบการณ์ในการคุมชั้นเรียนและขาดความมั่นใจในการสอนเป็นต้น

2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและครูพี่เลี้ยง พบว่า นิสิตบางคนขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนทำให้กิจกรรมการสอนรูปแบบเดิมซ้ำกันไปมา กระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนไม่ได้ บางคนได้กล่าวถึงว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพจริงบางครั้งสามารถทำได้ยาก ส่วนปัญหาครูพี่เลี้ยง นักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีส่วนสำคัญในการให้คำปรึกษาและแนะนำทักษะการสอนแต่ละครั้ง ครูพี่เลี้ยงจะคอยดูตลอดเวลา จนบางครั้งรู้สึกอึดอัดและเกิดอาการเกร็งขณะปฏิบัติการสอน รู้สึกว่าไม่มีสิทธิ์ขาดในการคุมชั้นเรียนและยังมีครูพี่เลี้ยงบางคนไม่สนใจเข้ามาดูแลจนนิสิตไม่รู้ว่าจะปรับปรุงแก้ไขการจัดการสอนอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนหลายแห่งขาดความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของนิสิตครู ทางโรงเรียนจึงจัดให้สอนห้องเรียนที่มีเด็กอ่อนเป็นส่วนใหญ่

3. ด้านการจัดเตรียมประสบการณ์ให้กับนิสิต พบว่า นิสิตบางคนกล่าวว่า ไม่มีนักร้องดังคนไหน ที่ไม่เคยผ่านเวทีประกวดหรือผ่านการฝึกซ้อมก่อนออกอัลบั้ม ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้กับนิสิตจึงถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องมีก่อนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การอบรม สัมมนาหรือ การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นต้น

จากปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาเกิดขึ้นมาทุกๆปีและในทุกสาขาวิชาของหลักสูตร 4 ปี และในหลักสูตร 5 ปีที่ขยายเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็น 2 ภาคการศึกษาหรือ 1 ปีเต็ม ปัญหาข้างต้นก็อาจเกิดขึ้นได้หากสนใจแต่การเพิ่มระยะเวลาในการฝึกโดยที่ไม่พิจารณาถึงกระบวนการการผลิตครูและการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีคุณภาพมากขึ้น

การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์(2554: 1-14)ได้จัดทำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ที่เน้นให้บัณฑิตครูมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีคุณลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงเป็นครูนักวิชาการ ครูนักวิจัย และมีลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ยังได้จัดทำรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพไว้ในหลักสูตรให้แก่นักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-5 โดยได้จัดรายวิชาประสบการณ์วิชาชีพครู16 หน่วยกิต 4 รายวิชาดังเช่นหลักสูตรเก่า ส่วนที่แตกต่างจากหลักสูตรเก่ามีรายละเอียดดังนี้

1. ชั้นปีที่ 1 นักศึกษาจะได้เรียนรู้ในรายวิชาชีพทั่วไปพร้อมกับการพัฒนาความเป็นครู หมายถึง นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นครู จรรยาบรรณวิชาชีพครู บุคลิกของความเป็นครู เป็นต้น. ชั้นปีที่ 2 และ 3 นักศึกษาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน การใช้ภาษาอังกฤษสำหรับครู การจัดทำสื่อในการสอน เรียนดนตรี การร้องเพลง ศิลปะเป็นต้น ทั้งนี้จะเน้นในส่วนของกิจกรรมมากขึ้นโดยฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะจัดกิจกรรมให้นักศึกษาออกค่ายอาสาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง จัดอบรม สัมมนาวิชาการปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ทั้งนี้ในรายวิชาเสริมทุกๆ 2 สัปดาห์ทางมหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดกิจกรรมกลุ่มจำลองการเรียนการสอนในห้องเรียน ปรึกษาปัญหา ขอคำแนะนำต่างๆ ก่อนที่จะออกไปสังเกตการสอนจริงในสถานศึกษา

2. ชั้นปีที่ 4 นักศึกษาจะต้องเลือกโรงเรียนที่จะไปสังเกตการสอนโดยจัดเป็นกลุ่มย่อย 4-6 คน โดยนักศึกษาจะต้องแบ่งเวลาจากการเรียนในห้องเรียนเพื่อไปสังเกตการณ์สอนสัปดาห์ละ 1 ครั้งแล้วทำเป็นรายงาน ทุก 2 เดือนฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะทำการประเมินเป็นรายกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะต้องส่งตัวแทนออกมาทดลองสอนให้อาจารย์ผู้ประเมินดู ในส่วนของตัวแทนกลุ่มที่จะออกมาทดลองสอนนั้นให้ทำการคัดเลือกจากสมาชิกในกลุ่มที่ได้ทำการทดลองการสอนให้สมาชิกในกลุ่มดูแล้วเห็นว่าดีที่สุด และในส่วนของรายวิชาศึกษา 1004101 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 2(100)และ วิชาศึกษา 1004102 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 2(100) นั้น อาจารย์ที่ได้รับผิดชอบในส่วนของรายวิชาดังกล่าว จะเน้นในส่วนของการปฏิบัติ การทดลองการสอน การทำกิจกรรมทั้งในห้องเรียน โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยนักศึกษาจะต้องเรียนรู้การทำแบบทดสอบและการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งแบบเต็มรูปและวิจัยหน้าเดียว

3. ชั้นปีที่ 5 ก่อนที่นักศึกษาจะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ฝ่ายฝึกประสบการณ์ได้จัดโครงการอบรมหรือการสัมมนาทางวิชาการอย่าง 3-5 วันเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเมื่อผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 1 ทางมหาวิทยาลัยได้จัดโครงการสัมมนาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อที่จะช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนที่ 2 หากมีปัญหาจากการสัมมนาดังกล่าวเห็นสมควรที่จะจัดการอบรม ซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาก็จะจัดทำโครงการขึ้นก่อนที่นักศึกษาจะกลับไปฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 2 ทั้งนี้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาทุกๆ 2 เดือน เพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด และเมื่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบ 1 ปีแล้วนั้นก็จะมีการสัมมนาปัญหาวิชาการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและทำการประเมินเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกๆ ด้าน

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เชื่อว่า รูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังกล่าวที่เน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน การจัดกรรมต่างๆ ตลอดหลักสูตรนี้ สามารถทำให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีคุณลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงเป็นครูนักวิชาการ ครูนักวิจัย และมีลักษณะของบุคคลแห่งการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่พัฒนามาจาก “วิทยาลัยครูบุรีรัมย์” ซึ่งได้เริ่มก่อตั้งเมื่อ 6 ตุลาคม 2514 คณะครุศาสตร์ เดิมเรียกว่า “หมวดวิชาการศึกษา” ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับวันเปิดทำการสอนของมหาวิทยาลัย (วิทยาลัยครูบุรีรัมย์) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2515 เป็นต้นมา ดังนั้นคณะครุศาสตร์จึงถือเป็นหัวใจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพราะเหตุที่ว่า การจัดการศึกษาทางด้านวิชาชีพครูนั้นเป็นเป้าหมายแรกและเป้าหมายหลักของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ตั้งแต่เริ่มแรก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2553: ออนไลน์ มีรูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์ โปรแกรมวิชาเอกต่างๆ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-5 โดยได้จัดรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น 16 หน่วยกิต จัดแบ่งออกเป็น 4 รายวิชาดังนี้

1. วิชาศึกษา 1004101 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 2(100)
2. วิชาศึกษา 1004102 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 2(100)
3. วิชาศึกษา 1005201 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 6(450)
4. วิชาศึกษา 1005202 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 6(450)

ในรายวิชา การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 และ 2 ลักษณะของวิชาจะเป็นการศึกษาสังเกตธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการในห้องเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งกิจกรรมในห้องเรียนจะเป็นการศึกษาด้วยตนเองและนำเสนอรายงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การทำกิจกรรมกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย เป็นต้น ส่วนกิจกรรมนอกห้องเรียนได้แก่ ศึกษา สังเกตและทดลองฝึกปฏิบัติงานครูที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ที่โรงเรียนที่นักศึกษาได้ไปสังเกตการสอนและอาจารย์ประจำวิชา การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 และ 2 โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. ให้ศึกษา สังเกต การเรียนการสอน การจัดโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
2. ให้สังเกตธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ฝึกบทบาท หน้าที่ บุคลิกภาพของความเป็นครู
4. ให้มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาเอกของตนเอง
5. ให้มีการทดลองทำสื่อการสอน ทดลองใช้สื่อประกอบการสอน

6. ให้มีความเข้าใจในการตรวจแก้ไขแบบฝึกหัดของนักเรียน

7. ให้มีความสามารถปกครองชั้นเรียนได้

8. ให้ฝึกเตรียมบทเรียนสั้นๆ ในวิชาเอกของตนเอง แล้วนำมาใช้ทดลองการสอนกับเพื่อนนักศึกษาในห้องเรียนเดียวกัน

รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ลักษณะของวิชาจะเป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานที่ฝึกปฏิบัติจริงเป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา 2 ภาคเรียนภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยและอาจารย์พี่เลี้ยง มีการสัมมนาก่อนและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งจะกล่าวจุดประสงค์โดยสรุปดังนี้

1. ให้มีการสอนและนำความรู้ทางทฤษฎีไปปฏิบัติในสถานที่จริง

2. ให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอน

3. สร้างศรัทธาและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

4. เสริมสร้างบุคลิกที่เหมาะสมของความเป็นครู

5. เตรียมบทเรียนในรายวิชาที่ตนเองได้รับมอบหมายจากทางสถานศึกษา

6. นำบทเรียนที่เตรียมมาทำการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ

7. ช่วยงานธุรการทั่วไป งานบริการทั่วไปของชั้นเรียน กลุ่มสาระวิชาที่ตนเองสังกัดและโรงเรียน

8. เข้าร่วมการฝึกพัฒนาตน การสัมมนาหรือการอบรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

ทั้งนี้นักศึกษาที่จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 จะต้องสอบผ่านรายวิชาตลอดหลักสูตรจากชั้นปีที่ 1-4ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์นั้น เป็นการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูที่เน้นความต่อเนื่องอย่างเข้มข้นของการเรียนรู้และปฏิบัติจริงเป็นหลัก โดยให้นักศึกษาได้เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่ 4 โดยเริ่มจากการปรับเนื้อหาประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีความเข้มข้นมากขึ้นเป็นลำดับจนถึงชั้นปีที่ 5 จึงกำหนดนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความเคยชินกับบรรยากาศในห้องเรียนและสามารถทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 690 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 388 คน ได้มาโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973; อ้างอิงจาก ธีรวุฒิ เอกะกุล,2543) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีโปรแกรมวิชาเป็นระดับชั้น และมีนักศึกษาแต่ละคนเป็นหน่วยการสุ่ม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโปรแกรมวิชา

โปรแกรมวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ภาษาอังกฤษ	168	78
ภาษาไทย	101	55
วิทยาศาสตร์	92	51
การศึกษาปฐมวัย	113	57
คณิตศาสตร์	89	54

ตาราง 1 (ต่อ)

โปรแกรมวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ดนตรีศึกษา	29	21
พลศึกษา	33	24
เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา	42	33
ฟิสิกส์	23	15
รวม	690	388

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน 4 ด้านคือ (1) ด้านนักศึกษา (2) ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา (3) ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และ(4) ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักวิชาการ เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของไลเคิร์ท (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538 : 161-167)

3. นำข้อมูลจากข้อที่ 1 และข้อที่ 2 มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสอบถามมี 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษาจำนวน 15 ข้อ ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาจำนวน 15 ข้อ ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 10 ข้อ และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก 5 ระดับ

การกำหนดการให้คะแนนจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านเนื้อหาและภาษา

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับพิจารณาจากข้อที่ 4 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ข.) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 30 คนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบที (t-test) วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้ข้อคำถามจำนวน 50 ข้อ (ภาคผนวก ค.)

7. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 (ภาคผนวก ง.)

8. นำแบบสอบถามฉบับที่ตรวจแก้ไขแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยแบบสอบถามมีจำนวน 388 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.21

2. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ โปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test) ส่วนโปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่โดยวิธีการ LSD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson.1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ โดยวิธีการหาค่าร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและต่ำ โดยใช้การทดสอบ ที (t-test) (Ferguson.1981: 108)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach.1970 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิเคราะห์ด้วยการทดสอบที (independent t-test) (Ferguson.1981: 178)

3.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) (Ferguson.1981: 190-299) และในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างแบบรายคู่โดยวิธีการ LSD

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทนจำนวนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทนค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทนระดับชั้นความเป็นอิสระ(Degrees of Freedom)
SS	แทนผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
t	แทนค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
p	แทนค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบที (t-test) จำแนกตามโปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น

ตัวแปรต้น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 เพศชาย	100	28.6
1.2 เพศหญิง	250	71.4
รวม	350	100
2. โปรแกรมวิชา		
2.1 ภาษาอังกฤษ	73	20.9
2.2 ภาษาไทย	51	14.6
2.3 วิทยาศาสตร์	48	13.7
2.4 การศึกษาปฐมวัย	53	15.1
2.5 คณิตศาสตร์	50	14.3
2.6 ดนตรีศึกษา	15	4.3
2.7 พลศึกษา	15	4.3
2.8 เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา	32	9.1
2.9 ฟิสิกส์	13	3.7
รวม	350	100
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	186	53.1
3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	125	35.8
3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	39	11.1
รวม	350	100

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งหมด 350 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.4 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.6 เมื่อจำแนกตามโปรแกรมวิชาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 20.9 รองลงมาคือโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 15.1 โปรแกรมวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 14.6 โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 14.3 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ 13.7 โปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.14 โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.3 โปรแกรมวิชาพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.3 และโปรแกรมวิชาฟิสิกส์คิดเป็นร้อยละ 3.7 และเมื่อจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 53.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.8 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังแสดงในตาราง 3 - 10

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้าน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านนักศึกษา	4.18	0.66	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	4.23	0.73	มาก
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.02	0.82	มาก
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.28	0.68	มาก
รวม	4.18	0.72	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.18, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
1	นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของตนและสามารถนำมาถ่ายทอดแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี	4.03	0.61	มาก
2	นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการสอนเป็นอย่างดีเช่นการเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน	4.07	0.64	มาก
3	นักศึกษามีการวางแผน และเตรียมตัวในการปฏิบัติงานงานสอนล่วงหน้าเสมอ	4.13	0.65	มาก
4	นักศึกษามีทักษะ เทคนิคในการสอน และสามารถใช้สื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ในการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	3.92	0.69	มาก
5	นักศึกษาศึกษาค้นคว้าหาความความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่น ความรู้ในโปรแกรมวิชาของตน ความรู้ทั่วไป เทคนิคการสอน รูปแบบใหม่ๆ เป็นต้น	4.08	0.66	มาก
6	นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมชั้นเรียน และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	4.11	0.62	มาก
7	นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างดี	3.95	0.63	มาก
8	นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี	4.12	0.66	มาก
9	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวัดผลประเมินผลนักเรียนได้อย่างยุติธรรมและถูกต้อง	4.12	0.67	มาก
10	นักศึกษาส่งแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกการปฏิบัติงานให้อาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา (อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศและอาจารย์นิเทศมหาวิทยาลัย) ตรงเวลาและสม่ำเสมอ	4.19	0.78	มาก
11	นักศึกษาขอคำแนะนำและคำติชมจากอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาเอง(อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัย)ในระหว่างที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่เสมอ	4.17	0.71	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
12	นักศึกษามีจรรยาบรรณ ศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของความเป็นครู และวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนและสังคม	4.40	0.64	มาก
13	นักศึกษาแต่งกายสะอาด เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบเสมอ	4.55	0.63	มากที่สุด
14	นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง เช่น นักเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และชุมชน	4.46	0.68	มาก
15	นักศึกษามีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียน และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.42	0.66	มาก
	รวม	4.18	0.66	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.18, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา ข้อที่ 13 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษาแต่งกายสะอาด เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบเสมอ ส่วนข้ออื่นๆ นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา เป็นรายข้อ

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
16	อาจารย์พี่เลี้ยงชี้แนะให้นักศึกษาทราบและเข้าใจถึงขอบเขตการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู พร้อมทั้งแนะนำในเรื่องทั่วๆไปเช่น ระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติงานในโรงเรียน การแต่งกาย เป็นต้น	4.31	0.71	มาก
17	อาจารย์พี่เลี้ยงเปิดโอกาสให้นักศึกษาสังเกตการสอนของตน (อาจารย์พี่เลี้ยง)บ้าง พร้อมกับเปิดโอกาสให้ซักถาม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.19	0.76	มาก
18	อาจารย์พี่เลี้ยงเข้าสังเกตการสอน(การนิเทศ) การทำงานของนักศึกษาโดยสม่ำเสมอ พร้อมให้คำชี้แนะ	4.25	0.69	มาก
19	อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจและให้คำแนะนำในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	4.25	0.77	มาก
20	อาจารย์พี่เลี้ยงประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยความยุติธรรมและสม่ำเสมอ	4.29	0.80	มาก
21	อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เช่น การแต่งกาย การวางตัวที่เหมาะสม การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม	4.34	0.76	มาก
22	อาจารย์นิเทศประจำโรงเรียนแนะนำเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน พร้อมทั้งแนะนำนักศึกษากับผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน	4.29	0.71	มาก
23	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนควบคุม ดูแลนักศึกษาในการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเหมาะสมเช่น การจัดคาบสอนให้นักศึกษามากเกินไป การจัดให้นักศึกษาสอนตรงตามความรู้ที่นักศึกษาได้ศึกษามา การจัดโครงการต่างๆเพื่อชุมชนของนักศึกษา เป็นต้น	4.29	0.71	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	นักศึกษา (n=350) $\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
24	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้หรือสมุดบันทึกการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นระยะและให้คำแนะนำ	4.29	0.70	มาก
25	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเข้าสังเกตการสอนและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง	4.14	0.70	มาก
26	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเข้าสังเกตการสอนและตรวจแผนการจัดการเรียนรู้สม่ำเสมอ (4 ครั้งต่อ 1 ปีการศึกษา)	4.11	0.76	มาก
27	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน ช่วยเหลือแก้ปัญหา ในระหว่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น ประสานงานกับมหาวิทยาลัย โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง เป็นต้น	4.11	0.71	มาก
28	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนอย่างยุติธรรม	4.20	0.69	มาก
29	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยให้คำแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ เทคนิคการสอนต่างๆ สื่อการสอน แหล่งความรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.20	0.72	มาก
30	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาชี้แจงถึงปัญหาหรือขอคำแนะนำอย่างอิสระ	4.15	0.77	มาก
	รวม	4.23	0.73	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นรายข้อ

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านอาจารย์โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
31	โรงเรียนฯมีการจัดปฐมนิเทศให้ข้อมูลภาพรวมของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาเช่น แนะนำให้รู้จักกับบุคลากร การแต่งกาย ระเบียบปฏิบัติ มอบหมายงาน	4.29	0.74	มาก
32	โรงเรียนฯแต่งตั้งคณะกรรมนิเทศหรืออาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.32	0.74	มาก
33	โรงเรียนฯจัดจำนวนคาบสอน มอบหมายงานอื่นๆ นอกจากการสอนที่เหมาะสมให้แก่นักศึกษา	4.23	0.71	มาก
34	โรงเรียนฯมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น มีสื่อ อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ	3.94	0.86	มาก
35	โรงเรียนฯมีสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียนเอื้ออำนวยแก่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.79	0.84	มาก
36	บุคลากรในโรงเรียนฯมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือ แนะนำเอื้ออำนวยแก่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.14	0.75	มาก
37	โรงเรียนฯมีการส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน เช่น กิจกรรม ประเพณีท้องถิ่น	4.24	0.66	มาก
38	โรงเรียนฯมีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่นักศึกษา เช่น อาหารกลางวัน ทุนในการทำสื่อเรียนการสอน พาหนะหรือที่พักอาศัย	3.10	1.30	ปานกลาง
39	โรงเรียนฯมีการกำกับดูแลการประเมินผลและการสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนให้เป็นไปตามระเบียบและยุติธรรม	4.07	0.79	มาก
40	โรงเรียนฯมีกระบวนการให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาแก่นักศึกษาและมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.03	0.78	มาก
	รวม	4.01	0.82	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.01, S.D. = 0.82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ข้อที่ 38 อยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนฯมีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่นักศึกษา เช่น อาหารกลางวัน ทุนในการทำสื่อเรียนการสอน พาหนะหรือที่พักอาศัย ส่วนข้ออื่นๆ นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นรายข้อ

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
41	โครงการฯมีการจัดปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจวิธีการ งานในหน้าที่ครูและการปฏิบัติตน เช่น การแต่งกาย การสร้างบุคลิกภาพ เอกสารราชการต่างๆ วิธีการประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกต่างๆ	4.34	0.70	มาก
42	โครงการฯจัดให้มีการสัมมนาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.30	0.70	มาก
43	โครงการฯจัดให้มีการสัมมนาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาวิเคราะห์ อภิปรายและสรุปผล หาแนวทางหารแก้ไขและนำไปพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.31	0.62	มาก
44	ทำหน้าที่ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การปฐมนิเทศ การสัมมนาทุกครั้ง	4.37	0.64	มาก
45	กำหนดวันและเวลาในการสัมมนาทุกครั้งมีความเหมาะสม	4.25	0.68	มาก
46	จัดสรรโรงเรียนที่เหมาะสมและยุติธรรมแก่นักศึกษา	4.25	0.71	มาก
47	ส่งมอบนักศึกษาไปยังโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนเปิดภาคเรียน	4.30	0.66	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)		ระดับความคิดเห็น
		$\bar{x}$	S.D.	
48	คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโครงการฯ เยี่ยมนักศึกษาในสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา	4.29	0.65	มาก
49	คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแนะนำ ช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.26	0.69	มาก
50	ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม (2 ภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษา)	4.12	0.73	มาก
	รวม	4.28	0.68	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.28, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)				ระดับความคิดเห็น
	เพศชาย (n=100)		เพศหญิง (n=250)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านนักศึกษา	4.03	0.71	4.24	0.63	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	4.05	0.71	4.30	0.73	มาก
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.94	0.76	4.04	0.83	มาก
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.05	0.73	4.37	0.63	มาก
รวม	4.02	0.72	4.25	0.70	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิง เห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	โปรแกรมวิชา																	
	ภาษาอังกฤษ (n=73)		ภาษาไทย (n=51)		วิทยาศาสตร์ (n=48)		การศึกษาปฐมวัย (n=53)		คณิตศาสตร์ (n=50)		ดนตรีศึกษา (n=15)		พลศึกษา (n=15)		เทคโนฯ (n=32)		ฟิสิกส์ (n=13)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านนักศึกษา	4.09	0.71	4.27	0.62	4.22	0.70	4.25	0.59	4.28	0.59	4.03	0.56	4.22	0.53	3.96	0.68	4.19	0.59
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	4.16	0.87	4.23	0.68	4.28	0.74	4.29	0.68	4.35	0.63	3.93	0.79	4.25	0.51	4.14	0.61	4.22	0.70
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.84	0.96	4.05	0.76	4.24	0.80	4.05	0.75	4.15	0.71	3.78	0.70	4.01	0.55	3.90	0.73	3.91	0.73
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.16	0.73	4.28	0.67	4.47	0.62	4.23	0.67	4.29	0.62	3.94	0.64	4.55	0.61	4.36	0.70	4.28	0.61
รวม	4.07	0.81	4.21	0.67	4.29	0.72	4.22	0.67	4.28	0.63	3.93	0.67	4.25	0.54	4.08	0.67	4.16	0.66

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากัน เห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชาเห็นด้วยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)					
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (n=186)		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง (n=125)		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (n=39)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านนักศึกษา	4.24	0.65	4.15	0.66	4.00	0.65
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	4.24	0.74	4.22	0.71	4.16	0.72
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.03	0.83	4.01	0.81	3.97	0.76
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.33	0.67	4.23	0.69	4.17	0.65
รวม	4.22	0.72	4.16	0.71	4.07	0.69

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ เห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบที (t-test) จำแนกตามโปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD ดังแสดงในตาราง 11 - 18

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	นักศึกษา (n=350)				t	p
	เพศชาย (n=100)		เพศหญิง (n=250)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านนักศึกษา	4.03	0.71	4.24	0.63	4.34	.001
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	4.05	0.71	4.30	0.73	4.40	.001
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	3.94	0.76	4.04	0.83	1.59	.112
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	4.05	0.73	4.37	0.63	5.04	.001
รวม	4.02	0.72	4.25	0.70	4.88	.001

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิงมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามโปรแกรมวิชา

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.791	8	.474	2.770	.006
	ภายในกลุ่ม	58.337	341	.171		
	รวม	62.128	349			
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.996	8	.375	1.545	.140
	ภายในกลุ่ม	82.652	341	.242		
	รวม	85.649	349			
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	7.133	8	.892	3.153	.002
	ภายในกลุ่ม	96.416	341	.283		
	รวม	103.549	349			
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	6.025	8	.753	2.841	.005
	ภายในกลุ่ม	90.392	341	.265		
	รวม	96.417	349			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3.343	8	.418	2.713	.007
	ภายในกลุ่ม	52.524	341	.157		
	รวม	55.867	349			

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการ LSDดังแสดงในตาราง 13 -16

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่

โปรแกรมวิชา	$\bar{x}$	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	วิทยาศาสตร์	การศึกษาปฐมวัย	คณิตศาสตร์	ดนตรีศึกษา	พลศึกษา	เทคโนฯ	ฟิสิกส์
		4.09	4.27	4.22	4.25	4.28	4.03	4.22	3.96	4.19
ภาษาอังกฤษ	4.09		*		*	*				
ภาษาไทย	4.27						*	*	*	
วิทยาศาสตร์	4.22								*	
การศึกษา	4.25								*	
ปฐมวัย	4.28								*	
คณิตศาสตร์	4.03									
ดนตรีศึกษา	4.22								*	
พลศึกษา	3.96									
เทคโนฯ	4.19									
ฟิสิกส์										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาภาษาไทย โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยและโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา โปรแกรมวิชาพลศึกษาและโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์และโปรแกรมวิชาพลศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่

โปรแกรมวิชา	$\bar{x}$	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	วิทยาศาสตร์	การศึกษาปฐมวัย	คณิตศาสตร์	ดนตรีศึกษา	พลศึกษา	เทคโนฯ	ฟิสิกส์
		3.84	4.05	4.24	4.05	4.15	3.78	4.01	3.90	3.91
ภาษาอังกฤษ	3.84		*	*	*	*				
ภาษาไทย	4.05									
วิทยาศาสตร์	4.24						*		*	*
การศึกษา	4.05									
ปฐมวัย	4.15						*		*	
คณิตศาสตร์	3.78									
ดนตรีศึกษา	4.01									
พลศึกษา	3.90									
เทคโนฯ	3.91									
ฟิสิกส์										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาภาษาไทย โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยและโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาและโปรแกรมวิชาฟิสิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาและโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่

โปรแกรมวิชา	$\bar{x}$	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	วิทยาศาสตร์	การศึกษาปฐมวัย	คณิตศาสตร์	ดนตรีศึกษา	พลศึกษา	เทคโนฯ	ฟิสิกส์
		4.16	4.28	4.47	4.23	4.29	3.94	4.55	4.36	4.28
ภาษาอังกฤษ	4.16			*				*		
ภาษาไทย	4.28						*			
วิทยาศาสตร์	4.47				*		*			
การศึกษา	4.23							*		
ปฐมวัย	4.29						*			
คณิตศาสตร์	3.94							*	*	
ดนตรีศึกษา	4.55									
พลศึกษา	4.36									
เทคโนฯ	4.28									
ฟิสิกส์										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมวิชาพลศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกับ โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยและโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาพลศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชา

ดนตรีศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมพลศึกษาและโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวม จำแนกตามโปรแกรมวิชา เป็นรายคู่

โปรแกรมวิชา	$\bar{x}$	ภาษาอังกฤษ	ภาษาไทย	วิทยาศาสตร์	การศึกษาปฐมวัย	คณิตศาสตร์	ดนตรีศึกษา	พลศึกษา	เทคโนฯ	ฟิสิกส์
		4.07	4.21	4.29	4.22	4.28	3.93	4.25	4.08	4.16
ภาษาอังกฤษ	4.07			*	*	*				
ภาษาไทย	4.21						*			
วิทยาศาสตร์	4.29						*		*	
การศึกษา	4.22						*			
ปฐมวัย	4.28						*		*	
คณิตศาสตร์	3.93							*		
ดนตรีศึกษา	4.25									
พลศึกษา	4.08									
เทคโนฯ	4.16									
ฟิสิกส์										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมแตกต่างกันเป็นรายคู่ ดังนี้ โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์ โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยและโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาภาษาไทยมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาและโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรม

การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษาและโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับโปรแกรมพลศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. ด้านนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.082	2	1.041	6.017	.003
	ภายในกลุ่ม	60.045	347	.173		
	รวม	62.128	349			
2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.235	2	.118	.478	.620
	ภายในกลุ่ม	85.413	347	.246		
	รวม	85.649	349			
3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	.136	2	.068	.228	.796
	ภายในกลุ่ม	103.413	347	.298		
	รวม	103.549	349			
4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	1.303	2	.652	2.377	.094
	ภายในกลุ่ม	95.114	347	.274		
	รวม	96.417	349			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	.754	2	.377	2.374	.095
	ภายในกลุ่ม	55.113	347	.159		
	รวม	55.867	349			

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีความคิดเห็นด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการ LSD ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นรายคู่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	$\bar{x}$	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
		4.22	4.16	4.07
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.22			*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง	4.16			
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	4.07			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา แตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการแจกแจงความถี่ ดังแสดงใน ตาราง 19

ตาราง 19 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในแต่ละด้าน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ของคำตอบ (f)
ด้านนักศึกษา	
1. นักศึกษาขาดเทคนิคในการวัดและประเมินผลและการเขียนสมุด ปพ.1 ควรมีการสอนเกี่ยวกับเอกสารวิชาการที่ใช้ในโรงเรียน	15
2. นักศึกษาส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยล่าช้า	12
3. นักศึกษาขาดความรู้และเทคนิคในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	10
4. นักศึกษาขาดความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	7
5. นักศึกษาขาดเทคนิคการสอน การออกแบบและการใช้สื่อการเรียนการสอน	5
ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา	
6. อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนฝึกฯ ไม่มีบทบาทในระหว่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเลย	17
7. อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำน้อยเกินไปและไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม ขอคำแนะนำ	9
8. อาจารย์พี่เลี้ยงไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม ขอคำแนะนำ	8
9. อาจารย์พี่เลี้ยงให้ทำการสอนแทนบ่อยครั้ง (นักเรียนชั้น ม.3-ม.6)	5
10. อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้หรือแนะนำถึงข้อบกพร่องในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	4

ตาราง 19 (ต่อ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่ของคำตอบ (f)
ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	
11. โรงเรียนฯไม่มีสวัสดิ์การให้ เช่น ต้องออกทุนในการทำสื่อการเรียนการสอนเอง บ้านพักครูมีสภาพรกและเก่า โรงเรียนฯไม่มีอาหารกลางวันให้ เป็นต้น	25
12. โรงเรียนฯ มีจำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไป	12
13. โรงเรียนฯมีสื่อ อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้น้อย	11
14. โรงเรียนฯ มีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น มีร้านเกมส์อยู่ใกล้โรงเรียนฯมากเกินไป โรงเรียนฯมีการจัดเก็บขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น	8
ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	14
15. นักศึกษาเดินทางไปรายงานตัวที่โรงเรียนฝึกฯเอง	7
16. หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โครงการฯไม่ชี้แจงข้อบกพร่องและชี้แนวทางในการแก้ไขเท่าที่ควร	6
17. ขาดเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมและช่องทางในการติดต่อขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาที่โรงเรียนฝึกฯ กรณีเร่งด่วน	5
18. ช่วงเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เหมาะสม	3
19. แจ้งกำหนดการจัดสัมมนาล่าช้า	

จากตาราง 19 แสดงว่านักศึกษาฝึกสอนมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้ ด้านนักศึกษา เสนอแนะว่า นักศึกษายังขาดเทคนิคในการวัดผลประเมินผลรวมถึงการเขียนสมุด ปพ.1 ควรมีการสอนเกี่ยวกับเอกสารวิชาการที่ใช้ในโรงเรียน นักศึกษาส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยล่าช้า เนื่องจากนักศึกษาไม่มีความรู้ เทคนิคและแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการทำวิจัยในชั้นเรียน นักศึกษายังขาดเทคนิคการสอน การออกแบบสื่อและการใช้สื่อในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแล เสนอแนะว่า อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนฝึกฯไม่มีบทบาทเท่าที่ควร อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยและอาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำน้อยเกินไปและไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม ขอคำแนะนำอาจารย์พี่เลี้ยงให้เข้าสอนแทนในคาบ

สอนของอาจารย์พี่เลี้ยงบ่อยครั้ง ส่วนมากเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - 6 ซึ่งนักศึกษายังขาดความรู้ ความมั่นใจที่จะสอนและควบคุมห้องเรียนในระดับสูง อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้(ลงชื่อว่าตรวจแล้วเฉยๆ)ไม่ชี้แนะข้อบกพร่องหรือให้คำแนะนำ ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เสนอแนะว่า โรงเรียนฯไม่มีสวัสดิ์การให้ ต้องออกทุนในการทำสื่อการเรียนการสอนเอง ซึ่งสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนฯมีจำนวนน้อยเกินไป บ้านพักครูมีสภาพรก มีหญ้า ต้นไม้ขึ้นรก สัตว์เลื้อยคลานเข้ามาในบ้านพักบ่อยครั้ง ขาดการปรับปรุงก่อนที่นักศึกษาจะเข้าพัก โรงเรียนฯไม่มีอาหารกลางวันให้ทำให้นักศึกษาต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น โรงเรียนฯมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี มีร้านเกมส์อยู่ใกล้โรงเรียนมากเกินไป ทำให้นักเรียนหนีออกไปเล่นเกมบ่อยครั้ง ภายในห้องเรียนส่วนใหญ่มีถังขยะที่ไม่มีฝาปิด นักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมากเกินไป ทำให้บางครั้งเกิดปัญหาในการควบคุมชั้นเรียน และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เสนอแนะว่า ควรจะมีการแนะนำลำดับขั้นตอนในการรายงานตัวที่โรงเรียน หากนักศึกษาฝึกสอนต้องเดินทางไปรายงานตัวที่โรงเรียนฝึกฯเอง โครงการฯขอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปแก้ปัญหาและพัฒนา แต่ไม่ได้นำมาชี้แจงหรือแนะนำให้นักศึกษาทราบทันที เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงในส่วนที่บกพร่อง ขณะที่เกิดปัญหาขึ้นระหว่างการฝึกฯขาดช่องทางติดต่อ ขอความช่วยเหลือจากโครงการฯ ซึ่งควรจะมีเจ้าหน้าที่จากโครงการมาติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษาเป็นครั้งคราว ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเหมาะสม แต่ช่วงเวลาควรจะเป็นช่วงชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 และ ชั้นปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 หรือ ชั้นปีที่ 4 ทั้งภาคเรียนที่ 1 และ 2 เพื่อที่จะได้มีเวลา (ในช่วงชั้นปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 หรือ ชั้นปีที่ 5 ทั้งภาคเรียนที่ 1 และ 2) นำข้อบกพร่อง ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและปัญหาต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะจบการศึกษาออกไปประกอบวิชาชีพครู ในการจัดสัมมนาควรมีการแจ้งล่วงหน้ามากกว่านี้ ซึ่งส่งกระทบต่อธุระส่วนตัวของนักศึกษา

บทที่ 5
สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวม 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ โปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 350 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้านคือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 50 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ(Rating Scale) และในตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา

ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบที (t-test) สำหรับโปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD

4. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอในเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก

2. นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิงมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่พบความแตกต่างกัน

3. นักศึกษาฝึกสอนต่างโปรแกรมวิชากัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นด้านนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง

4. นักศึกษาฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นด้านนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

การอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2554: 1-14) ได้จัดทำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่เน้นให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ เป็นครูนักวิชาการ ครูนักวิจัย ที่มีความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครู มีความประพฤติดี ดำรงตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีทักษะและความสามารถในการจัดและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน แสวงหาความรู้ ทักษะการติดต่อสื่อสารและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เห็นคุณค่า สำนึกในการพัฒนาท้องถิ่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งได้ส่งผลให้นักศึกษาฝึกสอน มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา มีทักษะ เทคนิคการสอนและการสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอน หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล มีคุณธรรมจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดีและมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนสม่ำเสมอ ดังที่ พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ (2545: 80-83) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนว่า นักศึกษาฝึกสอนต้องมีความรอบรู้วิชาการ มีการพัฒนาการสอนอยู่เสมอ มีบุคลิกภาพความเป็นครู มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีทักษะในการทำงานและมีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เช่นเดียวกับยนต์ ชุ่มจิต (2553: 145) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนรุ่นใหม่ควรมีความสนใจเสาะแสวงหาความรู้ มีความรอบรู้ด้านปรัชญาการศึกษา มีความรอบรู้ความสามารถที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้และทักษะในวิชาชีพที่สอนอย่างลุ่มลึก ชัดเจน มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศ สร้างสรรค์การเรียนรู้ บริหารจัดการชั้นเรียน วิจัยและพัฒนาการสอน สามารถวัดผล ประเมินผล มีความเมตตากรุณา กริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และเฉลิมลาภ ทองอาจ (2556: ออนไลน์) ได้สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาความสามารถในการเป็นพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอน เพื่อนำเสนอร่างสมรรถนะสำคัญสำหรับนักศึกษาฝึกสอน ที่จะออกไปปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา ซึ่งสามารถประมวลสมรรถนะที่สำคัญของนักศึกษาฝึกสอนว่าควรมีเจตคติที่ดีและมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความสามารถในการสื่อสารและการแสดงออก มีความสามารถในการปรับตัวและมีความยืดหยุ่น มีความสามารถในการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถในการจัดการแบบบูรณาการ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม เป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน มีความสามารถในการทำวิจัยและนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิภา ศุกกรียพงศ์และคณะ (2550: 135-136) ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีคุณลักษณะความเป็นครูค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และไม่สอดคล้องกับฤาเดช เกิดวิชัย (2548: 94) ได้ศึกษาคุณลักษณะปรีชาสามารถของนักศึกษาสาขาการศึกษาพบว่าคุณลักษณะปรีชาสามารถของนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนหรือมีประสบการณ์ในการนิเทศ แนะนำการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู มีความรับผิดชอบ ดูแล เอาใจใส่ ให้คำแนะนำและเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนซักถามได้อย่างอิสระ ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้หรือบันทึกต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศ ทำการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนร่วมปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลท่านอื่นและศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษาฝึกสอน และเข้าร่วมกิจกรรมอบรม สัมมนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเสมอ ดังที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2554: 3) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศประจำมหาวิทยาลัยและอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ดังนี้ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาท่านอื่น มหาวิทยาลัย โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและนิเทศการสอนแก่นักศึกษาฝึกสอนด้านการสอน ด้านคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การทำโครงการ การทำวิจัยในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไข สังเกตการสอนร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาท่านอื่น ร่วมจัดการปฐมนิเทศและสัมมนาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชาชีพครูและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งนี้วรรณทิพา รอดแรงค้าและภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2550: 51) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงไว้ว่า เป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนด้านวิชาการ การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมสื่อการสอนการวัดและประเมินผลนักเรียน นิเทศการสอนของนักศึกษาฝึกสอนพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติการด้านการสอนและส่งเสริมลักษณะความเป็นครู โดยทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นครูแก่นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาตรี ฝ่ายคำตา (2553: 93) ได้ศึกษาสภาพการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนิสิตนักศึกษาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่า อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงควรให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาฝึกสอน ทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจนักศึกษาเพื่อลดความกังวลและความเครียด

ของนักศึกษาฝึกสอน นอกจากนี้ควรให้ความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ และถ่ายทอดลักษณะการเป็นครูที่ดีแก่นักศึกษาฝึกสอน

1.3 ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนฯ มีความพร้อมที่จะร่วมพัฒนาวิชาชีพครูให้แก่นักศึกษา ตระหนักและให้ความสำคัญกับภาระหน้าที่ที่จะทำร่วมกับมหาวิทยาลัยและศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ร่วมวางแผนและกำหนดนโยบายกับฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จัดปฐมนิเทศให้ข้อมูลภาพรวมของโรงเรียนฯที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาฝึกสอน แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยงประจำโรงเรียนฯได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริม แนะนำ มอบหมายงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม ดูแล ช่วยเหลือ และประเมินผลนักศึกษาอย่างยุติธรรม มีสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมภายในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีการจัดสวัสดิการต่างๆ กำกับดูแลการประเมินผลของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบยุติธรรมและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนและชุมชน ดังที่ คณะกรรมการคุรุสภา (2550: 15) ได้กำหนดคุณสมบัติของสถานศึกษาว่า สถานศึกษาต้องมีการจัดองค์การ บุคลากร โครงสร้าง แผนการพัฒนาและการบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีความพร้อมในการเป็นโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดูแล นิเทศและประเมินผลปฏิบัติงานของนักศึกษา จัดและส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างความรู้ด้วยตนเองกำหนดงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสมและตรงตามสาขาวิชาของนักศึกษา จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนและชุมชน จัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา จัดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียนและกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพ ไชยโสและคณะ (2553: 160) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะที่ 2 พบว่า โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก โดยถือเป็นบทบาทหนึ่งของโรงเรียนในการร่วมผลิตครูและให้ความสำคัญกับครูที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง โดยกำหนดให้งานการดูแลนักศึกษาฝึกสอนถือเป็นภาระงานหนึ่งของครูที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยง ให้การสนับสนุนและส่งเสริมนักศึกษาฝึกสอนได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเต็มที่ เช่น การจัดการชั้นเรียน การโฮมรูม การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานครู เป็นต้น นอกจากนั้นให้สนับสนุนให้อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนได้มีโอกาสประชุมศึกษาหารือกันเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ติดตามการทำงานของอาจารย์พี่เลี้ยงและส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จำทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษากับนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างมีคุณภาพและมั่นใจ อันจะส่งผลกับการพัฒนานักเรียนของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไปพร้อมๆกัน

1.4 ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้พัฒนารูปแบบการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน จัดโครงการปฐมนิเทศ อบรม สัมมนาทางวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา เมื่อผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 1 ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้จัดโครงการสัมมนาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 2 หากมีปัญหาจากการสัมมนาดังกล่าวเห็นสมควรที่จะจัดการอบรมซ่อมเสริมให้แก่นักศึกษาฝึกสอนก็จะจัดทำโครงการขึ้นก่อนที่นักศึกษาจะกลับไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาคเรียนที่ 2 ทั้งนี้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาทุกๆ 2 เดือนเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด และเมื่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครบ 1 ปีแล้วนั้นก็จะมีการสัมมนาปัญหาวิชาการเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและทำการประเมินแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกๆด้านเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งนี้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังได้แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและตรงตามโปรแกรมวิชาของนักศึกษา ส่งมอบนักศึกษาไปยังสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน นิเทศและประเมินผลนักศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ติดตาม ช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่นักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้พรทิพ ไชยโสและคณะ (2553: 142-147) ได้ศึกษาการพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานพบว่า ศูนย์ฝึกปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์ มีการประสานงานระหว่างคณะศึกษาศาสตร์กับโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพและเขตพื้นที่การศึกษา โดยดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ จัดทำเอกสาร เว็บไซต์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกสอนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ ส่งนักศึกษาฝึกสอนไปยังสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียนโดยอาจารย์นิเทศก์หรือคณะกรรมการบริหารศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ เยี่ยมนักศึกษาฝึกสอนภาคเรียนละ 1 ครั้งในช่วงเดือนแรกของการส่งนักศึกษาฝึกสอนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างน้อยภาคเรียนละ 4 ครั้งร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ประชุมอภิปรายระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาคการศึกษาละ 2 ครั้งให้แก่นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ สัมมนาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและหาแนวทางการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับเอกภูมิ จันทรขันตีและคนอื่นๆ (2551: 156) ได้ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความพึงพอใจด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก และยังได้เสนอแนะให้ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดปฐมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบหลักเกณฑ์ วิธีการนิเทศและการมอบหมายงานให้นักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติงานได้ตรงกัน จัดสัมมนา

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน เช่นเดียวกับชาตรี ฝ่ายคำตา (2553: 90) ได้ศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนิสิตนักศึกษาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากต่อการวางแผนและการดำเนินการจัดกระสบการณ์วิชาชีพและมีความคิดเห็นว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำให้ตนมีคุณลักษณะความเป็นครูที่ดี และสอดคล้องกับวิลาวัณย์ จารุอริยานนท์ (2556: 120) พบว่า การบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวมตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การบริหารจัดการทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านซึ่งจำแนกตามตัวแปร เพศ โปรแกรมวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

2.1 นักศึกษาฝึกสอนชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาชายและหญิงมีบุคลิกภาพ การเรียนรู้ ความสนใจ ความถนัดและความคิดของแต่ละเพศแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านยังพบอีกว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกันด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาฝึกสอนหญิงมีความมั่นใจในตัวเอง กล้าแสดงออก กล้าซักถาม หมั่นศึกษาหาความรู้ มีทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบต่องานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายมากกว่าเพศชาย เช่น การส่งแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ตรวจตรงเวลา การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่โครงการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดขึ้นทุกครั้ง หมั่นศึกษาหาความรู้ หาเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆเสมอ กล้าซักถาม ขอคำแนะนำจากอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ รวมถึงบุคลากรภายในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นต้น ซึ่งลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวนี้มีส่วนเกื้อหนุนต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างยิ่ง ดังที่กันยา สุวรรณแสง (2533: 61) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ การแสดงพฤติกรรมตลอดความสนใจของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิภา ศุกรียพงศ์และคณะ (2552: 128) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างเพศชายและหญิง พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศหญิงมีเจตคติต่อความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพศชาย ส่วนด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเพศชายและหญิงได้ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนฯที่มีคุณสมบัติและได้มาตรฐานตามที่คุรุสภาและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกำหนด และได้รับการดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่จากโรงเรียนฯ และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 นักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากันมีการเรียน การสอนที่แตกต่างกัน ความยากง่ายของวิชาเอกของแต่ละโปรแกรมวิชาแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาต่างโปรแกรมวิชากันมีความคิดเห็นแตกต่างกันด้านนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโปรแกรมวิชาต่างๆ มีความแตกต่างกันในเรื่องของการเรียนการสอน สื่อ เทคนิคต่างๆ บุคลากร วิธีการสอน เนื้อหาวิชาเอกมีความแหลากหลาย การปลูกฝังทางด้านความเป็นครู ชั่วโมงในการเรียนการสอน ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่นในการเรียน นักศึกษาแต่ละโปรแกรมวิชานั้นจะสังกัดตามหมวดวิชาตรงตามวิชาเอกของนักศึกษาซึ่งอาจพบความแตกต่างเช่น แต่ละหมวดวิชามีสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกัน สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในแตกต่างกัน สวัสดิการแต่ละหมวดวิชาแตกต่างกัน บุคลากรมีจำนวนไม่เท่ากันและมีมนุษย์สัมพันธ์ที่แตกต่างกัน บุคลากรของโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีหน้าที่ดูแลแต่ละโปรแกรมวิชามีความใส่ใจ ดูแลที่แตกต่างกัน เนื้อหา สาระในการจัดสัมมนาไม่ครอบคลุมทุกโปรแกรมวิชา การบริการ ช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้แต่ละโปรแกรมวิชาไม่เท่าเทียมกัน ส่วนด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาแต่ละโปรแกรมวิชาได้รับการปฏิบัติ ดูแล ช่วยเหลือ เอาใจใส่จากอาจารย์ผู้ดูแลเท่าเทียมกันหรือมีความใกล้เคียงกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพานชัย เกษฎา (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครู 5 ปี แต่ละโปรแกรมวิชามีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแตกต่างกัน และสอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530: 59-60) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ความรู้ของผู้สอนบรรยากาศการเรียนการสอน จะเป็นตัวส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาการของนักศึกษาให้เป็นไปอย่างประสิทธิภาพ นอกจากนั้นบุคลิกภาพและอุปนิสัยของนักศึกษาที่ศึกษาโปรแกรมวิชาที่แตกต่างกันก็มีส่วนทำให้นักศึกษามีความคิดที่แตกต่างกัน

2.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ ได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระยะเวลาที่เท่ากัน การอบรม การสัมมนา โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณภาพ มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตรงตามที่ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกำหนด ที่สำคัญที่สุดคือ นักศึกษาทุกคนได้เผชิญปัญหา แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการสอน ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงบทบาทชีวิตจากวัยรุ่นไปเป็นผู้ใหญ่ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคิดเห็นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านนักศึกษาแตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หมั่นศึกษาหาความรู้ เทคนิควิธีต่างๆ เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง

อยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นในสมรรถภาพความเป็นครูของตนเอง มีความวิตกกังวล มีความเครียดในการปฏิบัติหน้าที่ครูน้อย มีบุคลิกภาพดี กล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงออก มีระเบียบวินัยและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างดี ดังที่วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 16) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางกาเรียนเป็นประเด็นให้ศึกษาได้ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลอย่างไรในการแสดงออกเชิงพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่พบความแตกต่าง ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันได้รับการปฏิบัติ ดูแล ช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกระดับความรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อรรณพ แสงแจ่ม (2542: 90) ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลังการปฏิรูปการศึกษาตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ของนักศึกษาฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการสอน สามารถนำหลักการและทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ได้ดีกว่า มีกำลังใจและความตั้งใจในการสอน ทำให้การจัดการสอนนั้นดีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสอดคล้องกับวันนา สงวนศรี (2549: 101) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะตั้งใจเรียน เอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามกำหนดเวลา พยามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น ปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนและศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่มีความมั่นใจในตนเองน้อย มีความรู้ทางวิชาการที่ด้อยกว่า มีการรับรู้ การทำความเข้าใจที่ล่าช้ากว่า มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ เทคนิควิธีในการสอนน้อย ไม่กล้าแสดงออกเพราะขาดความมั่นใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านนักศึกษา ควรจัดทำหลักสูตรหรือจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะ เทคนิควิธีการสอน การสร้างสรรค์สื่อ การใช้สื่อการเรียนการสอน จัดทำคู่มือและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน จิตวิทยาในการควบคุมชั้นเรียน การวัดและประเมินผล งานในหน้าที่ครูที่นอกเหนือจากการสอน โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการบรรยาย

2. ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแล ควรมีข้อกำหนดระยะเวลาในการเข้าสังเกตการสอน การนิเทศ แนวทางการตรวจและให้คำแนะนำนักศึกษาฝึกสอนเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำแบบประเมินหรือแบบบันทึกการเข้านิเทศ การช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้นักศึกษาฝึกสอน โดยให้

นักศึกษาฝึกสอนเป็นผู้บันทึก ควรจัดกิจกรรมหรือประชุมเพิ่มเติมให้แก่อาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ รวมถึงสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติต่อนักศึกษาฝึกสอน เช่น การสอนแทน

3. ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรประสานงานและกำหนดนโยบายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดนักเรียนแต่ละห้องไม่ให้มีจำนวนที่มากเกินไป ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในและนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ควรจัดสวัสดิการช่วยเหลือนักศึกษาตามสภาพโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นๆ ว่าควรให้สวัสดิ์การทางด้านใด ด้านที่นักศึกษาประสบปัญหามากที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลายแห่งมีสื่อการเรียนการสอนน้อยและล้าสมัย ทำให้นักศึกษาต้องออกค่าใช้จ่ายในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่เอง อาหารกลางวัน ที่พัก พาหนะในการเดินทางมาโรงเรียน เป็นต้น

4. ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรมีการศึกษาและทำการวิจัยรูปแบบ องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระยะเวลาการฝึกฯที่เหมาะสม วิธีการหรือรูปแบบของการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สวัสดิการที่จำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ติดตามพัฒนาการ สำรวจความต้องการและปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนขณะเริ่มฝึก ระหว่างฝึกและหลังการฝึก เพื่อนำมาจัดอบรม สัมมนาให้แก่นักศึกษาฝึกสอน

5. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะเด่นและด้อยของนักศึกษาฝึกสอน โดยการจำแนกตามเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านทักษะ ความถนัด ความสนใจ การเรียนรู้ บุคลิกภาพ การแสดงพฤติกรรม เพื่อหาแนวทางการแก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาฝึกสอนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากที่สุด

6. ควรมีการศึกษา สำรวจหมวดวิชาหรือภาควิชาต่างๆ ในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ว่ามีความพร้อม ความเหมาะสม เพียงพอและเอื้อต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนแต่ละโปรแกรมวิชาหรือไม่ เช่น เครื่องดนตรีประกอบการสอนสำหรับนักศึกษาฝึกสอนโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา เครื่องคอมพิวเตอร์ประกอบการสอนสำหรับนักศึกษาฝึกสอนโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น การปรับตัวจากการเป็นนักศึกษาไปเป็นครู การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากการสอน เป็นต้น

2. ควรเก็บข้อมูลและศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนในด้านต่างๆ ขณะเริ่มฝึก ระหว่างฝึก และเมื่อเสร็จสิ้นการฝึก เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. ควรมีการศึกษารูปแบบ องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ เช่น ระยะเวลาการฝึกที่เหมาะสม วิธีการหรือรูปแบบของการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คุณสมบัติ มาตรฐานของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เหมาะสมกับโปรแกรมวิชาต่างๆ สวัสดิการที่จำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มอื่นที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพิ่มเติมในด้านอื่นๆ เช่น นักเรียน อาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547, 27 กุมภาพันธ์). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง **การรับสมัครนักศึกษาขอรับทุนตามโครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 5 ปี) ประจำปีการศึกษา 2547.**

กรมการฝึกหัดครู. (2525). **แนวปฏิบัติงานประสบการณ์วิชาชีพครู เอกสารประกอบโครงการพัฒนาประสบการวิชาชีพครู.** กรุงเทพฯ: กรุงสยามการพิมพ์.

โกสินทร์ รังสยาพันธ์. (2530). **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

คำหมาน คนไค. (2543). **ทางก้าวหน้าของครูมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. (2552). **การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2552, จาก http://portal.edu.chula.ac.th/edu52/.

---------. (2553). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2556). **แนวทางการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนิสิตนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21**. สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2557, จาก https://www.gotoknow.org/posts/547140.

ชาตรี ฝ่ายคำตา. (2553). รายงานการวิจัย **การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนิสิตนักศึกษา วิทยาศาสตร์ หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ทัศนีย์ จันติยะ. (2552). **ประมวลการสอน(Course Syllabus) วิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ : การปฏิบัติการสอน.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ภาควิชาครุศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมและสังคมศาสตร์.** อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). **คุณธรรมและจรรยาบรรณของครู.** กรุงเทพฯ: ก.พลพิมพ์(1996).

นัทยา พลพิทักษ์. (2556, 16 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ปฐมาวดี แถวนาชุม ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

นิธิดา อดิภัทรนันท์และคณะ. (2547, เมษายน-กันยายน). การนิเทศโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. **วารสารวัดผลและการวิจัยการศึกษา.** 19(1): 30-35. ถ่ายเอกสาร.

ปทีป เมธาคุณวุฒิ. (2530). **ครุศึกษา.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปวีณา เท้ายา. (2556, 16 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย ปฐมาวดี แถวนาชุม ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประทีป สยามชัย. (2532). **คู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2545). **การปฏิรูปการเรียนรู้ : การศึกษาความรู้ตามการรับรู้เจตคติและพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติของครูโรงเรียนสังกัดอัครสังฆมณฑล**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครรินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2551, มกราคา-มีนาคม). ความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตครูวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. **วารสารศึกษาศาสตร์** มหาวิทยาลัยนเรศวร. 11(1): 47-53. ถ่ายเอกสาร.

พานชัย เกษฎา. (2552) รายงานการวิจัยเชิงประเมินผล **การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูครูหลักสูตร 5 ปี ขั้นปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (10045802)**. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2545). **ธรรมนูญชีวิต**. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.

พยุง โลไธสง. (2553, 18 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ปฐมาวดี แถวนาชุม ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะครูวิชาชีพให้แก่นักศึกษาสายครูวิชาชีพของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรทิพ ไชยโสและคณะ. (2553). รายงานการวิจัย **การพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะที่ 2.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). **หลักสูตรศึกษาศาสตร์.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2554, จาก http://panuamulet.com/.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์. (2551). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2553, จาก http://www.edu.ku.ac.th/.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์. (2551). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2553, จาก http://ednet.kku.ac.th/.

มหาวิทยาลัยนเรศวร. คณะศึกษาศาสตร์. (2553). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ปีการศึกษา 2553**. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2553). **โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2553, จาก http://www.pec.cmru.ac.th/.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2553). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2553, จาก http://www.mpec.cmru.ac.th/.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2554). **ร่างโครงสร้างหลักสูตรใหม่.** สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2554, จาก http://pr.bru.ac.th/.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. คณะครุศาสตร์. (2553). **โครงการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2554, จาก http://www.edu.bru.ac.th/.

---------. (2554). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบุรีรัมย์.** บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

---------. (2556). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบุรีรัมย์.** บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (2557). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 22 พฤศจิกายน 2557, จาก http://edu.yru.ac.th/prof/contents.php?menu_id=125/11/57.

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. คณะครุศาสตร์. (2553). **คู่มือประกอบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

---------. (2557). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (Internship).** ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์. (2554). **การปฏิบัติตนของนักศึกษาฝึกสอนต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2554, จาก http://pro.edu.snru.ac.th/.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2553). **การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต 5 ปี.** สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2553, จาก http://ed.sru.ac.th/.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. คณะครุศาสตร์. (2552). **แบบบันทึกการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 (Practicum 1) โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552.** กรุงเทพ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2547). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.** นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). **การสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์นิเทศเพื่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต 5 ปี. (เอกสารประกอบการสัมมนา).** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ยุพา นันทะไชย. (2536). **จริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู.** กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). **ความเป็นครู.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ฤาเดช เกิดวิชัย. (2548) **คุณลักษณะปรีชาสามารถของนักศึกษาสาขาการศึกษา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา**. ปริญญานิพนธ์ คบ. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). **หลักการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.

วันนา สงวนศรี. (2549). **องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). **อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

---------. (2530). **บุคลากรนิสิตนักศึกษา.** กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

---------. (2544). **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณิภา ศุกรียพงศ์; และคนอื่นๆ. (2552, ตุลาคม-ธันวาคม). คุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยขอนแก่น. **วารสารศึกษาศาสตร์.** 32 (4): 128. ถ่ายเอกสาร

วรรณทิพา รอดแรงค้า; และ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. (2545). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2544. **วารสารวิทยาสารเกษตรศาสตร์ (สังคม)**. 23: 104-117. ถ่ายเอกสาร

---------. (2550**). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

วิลาวัณย์ จารุอริยานนท์. (2556) รายงานการวิจัย **รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ถ่ายเอกสาร

วิทยาลัยนครราชสีมา. บัณฑิตวิทยาลัย. (2550). **คู่มือการศึกษารายวิชาการฝึกปฏิบัติประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2550**. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

ศรีมงคล เทพเรณู. (2544). การศึกษารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. **วารสารศึกษา.** 15(1): 85-93. ถ่ายเอกสาร.

สุฑาทิพย์ สกุลชีพวัฒนา. (2553, 18 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ปฐมาวดี แถวนาชุม ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.

---------. (2550). **คู่มือการดำเนินงานรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อการประกอบวิชาชีพ : สำนักมาตรฐานวิชาชีพ กลุ่มมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. คณะกรรมการประสานงานฝึกหัดครู. (2521). **โครงการส่งนิสิตนักศึกษาออกไปฝึกวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

อัจฉรา ประไพตระกูล และ คณะ. (2522). **ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตคณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2522**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

---------. (2544**). การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรณพ แสงแจ่ม. (2548). **ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลังการปฏิรูปการศึกษาตาม พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 ของนักศึกษาฝึกสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(อุดมศึกษา): กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุไรวัลย์ ขวัญแก้ว. (2542). **รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้ความร่วมมือทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.** ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุไรลักษณ์ วิบูลธนมาศ. (2553, 18 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย ปฐมาวดี แถวนาชุม ที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เอกภูมิ จันทรขันตี; ชาตรี ฝ่ายคำตา; และ วรรณทิพา รอดแรงค้า. (2551). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี : รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** 3(2): 156.

Andrew, Michael D. (1983, January-February). The Characteristics of Student in a Five Year Teacher Education Program. **Journal of Teacher Education**. 32(1): 20-23.

Anonymous. (2009). **Student Teaching : University Supervisor Role**. Retrieved August, 2010, from http://www.lis.uiuc.edu/programs/k12/handbook/supervisor-role.html.

Cronbach, Lee J. (1984). **Essential of Psychological Testing**. New York: Harper and Row.

Devor, John W. (1970). **The Experience Student Teaching**. New York: McMillan Company.

Ferguson, George Andrew. (1981). **A Statistical Analysis in Psychology and Education**. New York: McGraw-Hill International Book Company.

Henry, Marvin A. (1982). **Testing out the Field in Introduction to Education.** Donald E. Orlosky: A Bell & Howell Company.

McIntyre, D. & Byrd, D. (1996). **Preparing Tomorrow's Teacher. The Field Experience, Teacher Education**: Yearbook. California: Corwin Press Inc,.

Pires, Edward A. (1969). **Student Teaching in Primary Teacher Training Institution in Asia**. Unesco Regional Office of Education in Asia: Bangkok.

Teacher Professional Development [EDUC105]. **คุณลักษณะครูรุ่นใหม่กับการปฏิรูปหลักสูตรผลิตครูในศตวรรษ 21**. Retrieved August, 2010, from http://educ105.wordpress.com/

Wiggin, G. (1957). **Understanding (2nd ed)**. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ - นามสกุล ดร.จตุพล ยงศร
   ตำแหน่ง อาจารย์
   สังกัด สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ชื่อ - นามสกุล ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร
   ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการสภาและมาตรฐานการศึกษา
   โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
   สังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3. ชื่อ - นามสกุล ดร.พัชนีย์ กุลฑานันท์
   ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและวิจัย
   สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่าน ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของปริญญานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษา ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านช่วยตอบแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบหรือทำให้ท่านเสียหายแต่อย่างใดและจะไม่ถูกเปิดเผย การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมไม่แยกนำเสนอหรือวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวปฐมาวดี แถวนาชุม
นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

1. เพศ

   ( ) ชาย

   ( ) หญิง

2. โปรแกรมวิชา

   ( ) ภาษาอังกฤษ

   ( ) ภาษาไทย

   ( ) วิทยาศาสตร์

   ( ) การศึกษาปฐมวัย

   ( ) คณิตศาสตร์

   ( ) ดนตรีศึกษา

   ( ) พลศึกษา

   ( ) เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา

   ( ) ฟิสิกส์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน .....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามเกณฑ์กำหนดต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องดังกล่าวในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องดังกล่าวในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องดังกล่าวในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเรื่องดังกล่าวในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านนักศึกษา						
1	นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของตนและสามารถนำมาถ่ายทอดแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี					
2	นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการสอนเป็นอย่างดีเช่นการเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน					
3	นักศึกษามีการวางแผนและเตรียมตัวในการปฏิบัติงานงานสอนล่วงหน้าเสมอ					
4	นักศึกษามีทักษะ เทคนิคในการสอนและสามารถใช้สื่อหรือกิจกรรมต่างๆในการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด					

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
5	นักศึกษาศึกษา ค้นคว้าหาความความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เช่นความรู้ในสาขาวิชาของตน ความรู้ทั่วไป เทคนิคการสอน รูปแบบใหม่ๆเป็นต้น					
6	นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมชั้นเรียนและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
7	นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี					
8	นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถวัดผล ประเมินผลนักเรียนได้อย่างยุติธรรมและถูกต้อง					
9	นักศึกษาส่งแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกการปฏิบัติงานให้อาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาเอง(อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัย) ตรงเวลาและสม่ำเสมอ					
10	นักศึกษาขอคำแนะนำและคำติชมจากอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลนักศึกษาเอง(อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์นิเทศก์มหาวิทยาลัย)ในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่เสมอ					
11	นักศึกษาตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ คุณสมบัติของครูที่ดีอยู่เสมอ					
12	นักศึกษามีจรรยาบรรณ ศรัทธาในวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของความเป็นครูและวางตัวเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนและสังคม					
13	นักศึกษาแต่งกายสะอาด เรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบเสมอ					
14	นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลรอบข้าง เช่น นักเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและชุมชน					
15	นักศึกษามีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ					
16	อาจารย์พี่เลี้ยงชี้แนะให้นักศึกษาทราบและเข้าใจถึงขอบเขตการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครู พร้อมทั้งแนะนำในเรื่องทั่วๆไปเช่น ระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติงานในโรงเรียน การแต่งกาย					

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
ด้านอาจารย์ผู้ควบคุมดูแล						
17	อาจารย์พี่เลี้ยงเปิดโอกาสให้นักศึกษาสังเกตการสอนของตน (อาจารย์พี่เลี้ยง)บ้าง พร้อมกับเปิดโอกาสให้ซักถาม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
18	อาจารย์พี่เลี้ยงเข้าสังเกตการสอน(การนิเทศก์) การทำงานของนักศึกษาโดยสม่ำเสมอ พร้อมให้คำชี้แนะ					
19	อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจและให้คำแนะนำในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้					
20	อาจารย์พี่เลี้ยงประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยความยุติธรรมและสม่ำเสมอ					
21	อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เช่น การแต่งกาย การวางตัวที่เหมาะสม การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม					
22	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนแนะนำเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน พร้อมทั้งแนะนำนักศึกษากับผู้บริหาร บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน					
23	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนควบคุม ดูแลนักศึกษาในการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเหมาะสมเช่น การจัดคาบสอนให้นักศึกษามากเกินไป การจัดให้นักศึกษาสอนตรงตามความรู้ที่นักศึกษาได้ศึกษามา การจัดโครงการต่าง ๆเพื่อชุมชนของนักศึกษา เป็นต้น					
24	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนตรวจแผนการจัดการเรียนรู้หรือสมุดบันทึกการปฏิบัติงานของนักศึกษาเป็นระยะและให้คำแนะนำ					
25	อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนเข้าสังเกตการสอนและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง					
26	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเข้าสังเกตการสอนและตรวจแผนการจัดการเรียนรู้สม่ำเสมอ (4 ครั้งต่อ 1 ปีการศึกษา)					

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
27	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน ช่วยเหลือแก้ปัญหา ในระหว่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น ประสานงานกับมหาวิทยาลัย โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง เป็นต้น					
28	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนอย่างยุติธรรม					
29	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยให้คำแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ เทคนิคการสอนต่างๆ สื่อการสอน แหล่งความรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน					
30	อาจารย์นิเทศก์ประจำมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้นักศึกษาชี้แจงถึงปัญหาหรือขอคำแนะนำอย่างอิสระ					
ด้านโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู						
31	มีการจัดปฐมนิเทศให้ข้อมูลภาพรวมของโรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษาเช่น แนะนำให้รู้จักกับบุคลากร การแต่งกาย ระเบียบปฏิบัติ มอบหมายงาน เป็นต้น					
32	แต่งตั้งคณะกรรมนิเทศหรืออาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
33	โรงเรียนจัดจำนวนคาบสอน มอบหมายงานนอกจากการสอนที่เหมาะสมและยุติธรรมให้แก่นักศึกษา					
34	โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น มีสื่อ อุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้อย่างเพียงพอ					
35	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียนเอื้ออำนวยแก่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
36	บุคลากรในโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือ แนะนำเอื้ออำนวยแก่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
37	ส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีระหว่างนักศึกษากับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน เช่น มีกิจกรรมให้ทำร่วมกัน มีงานประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น					
38	มีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้แก่นักศึกษา เช่น อาหารกลางวัน ทุนในการทำสื่อเรียนการสอน พาหนะหรือที่พักอาศัย เป็นต้น					
39	ดูแลการประเมินผลและการสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนให้เป็นไปตามระเบียบและยุติธรรม					
40	ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
ด้านการดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู						
41	จัดการปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจวิธีการ งานในหน้าที่ครูและการปฏิบัติตนเช่น การแต่งกาย การสร้างบุคลิกภาพ เอกสารราชการต่างๆ วิธีการประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกต่างๆ					
42	จัดให้มีการสัมมนาระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
43	จัดให้มีการสัมมนาหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนำเสนอข้อคิดเห็นจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมาวิเคราะห์อภิปรายและสรุปผล หาแนวทางหารแก้ไขและนำไปพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
44	ทำหน้าที่ประเมินการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การปฐมนิเทศ การสัมมนาทุกครั้ง					
45	กำหนดวันและเวลาในการสัมมนาทุกครั้งมีความเหมาะสม					
46	จัดสรรโรงเรียนที่เหมาะสมและยุติธรรมแก่นักศึกษา					

ข้อที่	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ระดับความคิดเห็น				
		(5) เห็นด้วยมากที่สุด	(4) เห็นด้วยมาก	(3) เห็นด้วยปานกลาง	(2) เห็นด้วยน้อย	(1) เห็นด้วยน้อยที่สุด
47	ส่งมอบนักศึกษาไปยังโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก่อนเปิดภาคเรียน					
48	คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากโครงการฯเยี่ยมนักศึกษาในสถานศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อปรับปรุงโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา					
49	คณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแนะนำ ช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้นักศึกษาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู					
50	ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความเหมาะสม(2ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา)					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97

2. ค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก(t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก(t)
1	4.277	26	4.782
2	6.769	27	7.891
3	4.438	28	5.463
4	3.901	29	5.641
5	5.601	30	2.256
6	3.901	31	2.966
7	2.853	32	2.376
8	5.150	33	3.864
9	6.481	34	1.852
10	4.438	35	4.320
11	5.351	36	2.376
12	3.384	37	3.862
13	2.966	38	1.790
14	3.000	39	5.657
15	5.641	40	3.00
16	6.068	41	3.864
17	4.025	42	2.284
18	5.000	43	3.384
19	5.612	44	3.384
20	5.017	45	2.575
21	4.704	46	2.017
22	3.813	47	2.376
23	7.638	48	2.256
24	7.638	49	1.655
25	7.638	50	2.256

บรรณานุกรม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวปฐมาวดี แถวนาชุม
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 18 กรกฎาคม 2528
สถานที่เกิด	อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	140/7 หมู่ 15 ตำบลทุ่งวัง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2552	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2558	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ